

ΟΙ ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΟΜΟΛΟΓΗΤΕΣ!

Απάντηση στην από 06-10-2018 γνωμοδότηση του κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου προς τὰ ἀποτειχισμένα ἤδη (ἀπὸ τὴν 26-10/8-11-2016) μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ σωματείου ΘΕΟΚΤΟΧΝΜ¹ καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, περὶ τοῦ Νόμου 4301/2014, γιὰ τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων «δογματικὴ θεμελίωση» τῆς ἀποτειχισεῶς τους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν τῆς Ἑλλάδος.

τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Γ.Ο.Χ. Δημητριάδος κ. Φωτίου

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Τὸ πρῶτο μέρος κατέληγε στὴν ἐνότητα 3, στὴν ὁποῖαν ἀναφερθήκαμε στὸ τμῆμα ἑτεροδόξων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Εἶπαμε ὅτι ἀντίθετα ἀπὸ τὰ ὅσα διακινοῦν κάποιοι ψευδῶς καὶ δυστυχῶς παραδέχεται καὶ ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ἡ Ἐκκλησία ΓΟΧ Ἑλλάδος δὲν ἐποπτεύεται ἀπὸ τὸ τμῆμα ἑτεροδόξων, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοικήσεως τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου. Πρὶν προχωρήσουμε στὴν ἀνάλυση τῶν ὑπολοίπων πτυχῶν τοῦ ζητήματος πρέπει νὰ ἀναφέρουμε, ὅτι ἤδη κατὰ τὸν χρόνο συγγραφῆς τοῦ δευτέρου αὐτοῦ μέρους τῆς ἀπαντήσεώς μας, τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατήργησε ἐντελῶς τὸ τμῆμα ἑτεροδόξων καὶ ἑτεροθρήσκων καὶ ἴδρυσε στὴ θέση του τμῆμα Μητροῦ. Πρόκειται γιὰ μίαν ἀπροσδόκητη ἐξέλιξη, ἡ ὁποία δὲν ἦταν ἀναμενόμενη καὶ ἔφερε σὲ δύσκολη θέση ὅλους ὅσους εἶχαν οἰκοδομήσει τὴν ἀντίδρασή τους κατὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπάνω στὸ θεμέλιο τοῦ τμήματος ἑτεροδόξων! Ἐμειναν νὰ παραμιλοῦν λέγοντας τὸν στίχο τοῦ ποιητοῦ:

«Καὶ τώρα τί θὰ γένουμε χωρὶς βαρβάρους;²»...

4. Ἡ ψήφιση εἰδικοῦ νόμου γιὰ τοὺς ΓΟΧ

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος κάνει δύο προτάσεις, ὡς ἐναλλακτικὲς λύσεις, ἀντὶ τῆς συστάσεως Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων. Τὴν πρώτη πρόταση τὴν ὑπονομεύει ὁ ἴδιος ἐκ προοιμίου, διότι τὴν εἰσάγει μὲ ὑποθετικὸ λόγο τοῦ μὴ πραγματικοῦ! Δηλαδή θέτει μίαν προϋπόθεση, τὴν ὁποῖαν ὁ ἴδιος θεωρεῖ μὴ πραγματικὴ, ὥστε νὰ μποροῦσε νὰ ἰσχύσει αὐτὴ ὁ πρόταση, ὁπότε οὐσιαστικῶς δὲν ἰσχύει. Ἡ πρότασή του αὐτὴ εἶναι:

(...) εφόσον ἡ σωματειοποίηση δὲν συνιστοῦσε χαρακτηριστικὴ περίπτωση ἐκκοσμίκευσης τῆς Ἐκκλησίας, τότε θα συνιστοῦσε εἰδικὴ καὶ ξεχωριστὴ περίπτωση τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ, ἡ ὁποία συνιστᾶ ιδιαίτερη θρησκευτικὴ

¹ «Θρησκευτικὴ καὶ Ἐθνικὴ Ὁρθόδοξος Κοινωνία τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν

² Κ. Καβάφη, «Περιμένοντας τοὺς βαρβάρους».

κοινότητα που δεν είναι ούτε ετερόδοξη ούτε αλλόθρησκη έναντι της καινοτόμου νεοημερολογητικής Εκκλησίας της Ελλάδος. Στην ειδική και ξεχωριστή αυτή περίπτωση, εφόσον δεν υπήρχε η αντίθεση της σωματειοποίησης της Εκκλησίας και των οργανωτικών της υποδιαιρέσεων στην *Ιερά Παράδοση* και εφόσον η σωματειοποίηση δεν συνιστούσε χαρακτηριστική περίπτωση εκκοσμίκευσης της Εκκλησίας – όροι που δεν ισχύουν εν προκειμένω, αφού υφίσταται η εν λόγω αντίθεση και συντρέχει η εν λόγω εκκοσμίκευση - τότε θα μπορούσε να υπάρχει ειδικός Νόμος της Βουλής για τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας ΓΟΧ, συμφωνημένος μεταξύ αρμόδιων στελεχών του Υπουργείου Παιδείας και εκπροσώπων της Εκκλησίας, ο οποίος:

Α. θα όριζε ότι, κατά την εκκλησιαστική πεποίθηση της Εκκλησίας ΓΟΧ, αυτή είναι η κληρονόμος της πριν το 1924 ακαινοτόμητης Εκκλησίας της Ελλάδος.

Β. θα αναγνώριζε αυτοδικαίως ιδιόρρυθμες (λόγω θρησκευτικής ελευθερίας) νομικές προσωπικότητες ιδιωτικού δικαίου για την Εκκλησία, για τις Μητροπόλεις, τις Ενορίες και Μονές ΓΟΧ, και

Γ. θα προέβλεπε τη διοίκηση και εκπροσώπησή τους, σύμφωνα με τους Ιερούς Κανόνες και το πολίτευμα της Εκκλησίας, το οποίο είναι συνδυασμός συνοδικότητας (με ευρεία έννοια) και συνοδικότητας (με στενή έννοια) και όχι μόνο συνοδικότητας (με στενή έννοια), δηλαδή μόνο σε επίπεδο Αρχιερέων³.

Αναρωτιέται κανείς γιατί κάνει αυτή την πρόταση ο κ. Κυριαζόπουλος αφού ο ίδιος θεωρεί ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ο ίδιος θέτει; Για να γεμίσει τις σελίδες της γνωμοδότησεως; Πιθανόν. Ο ίδιος μόνον γνωρίζει. Αλλά ας εξετάσουμε την πρότασή του.

α') Οι προϋποθέσεις που θέτει είναι πλασματικές. Ο ίδιος **αναποδείκτως** όρισε ως «σωματειοποίηση» την πρόσληψη νομικής προσωπικότητας. Αυτός είναι ένα αυθαίρετος, αμάρτυρος⁴, αναπόδεικτος και παράλογος ισχυρισμός, διότι το σωματείο είναι μία ειδική μορφή νομικής προσωπικότητας από τις πολλές που μπορούν να υπάρξουν. Και στο ελληνικό νομικό σύστημα υπάρχουν πολλών ειδών νομικά πρόσωπα. Το σωματείο είναι μία από τις πέντε μορφές Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) (Σωματεία, Αστικές Εταιρίες, Ίδρύματα, ΘΝΠ και ΕΝΠ), ενώ πλέον υπάρχουν και τα διάφορα είδη Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ). Αν φυσικά ίσχυε ο ισχυρισμός του, θα μπορούσε να πει κανείς, λ.χ. ότι ο ίδιος ο κ. Κυριαζόπουλος γεννήθηκε, βαπτίσθηκε, συμμετείχε και ήταν μέλος σε μία «σωματειοποιημένη εκκλησία», την οποία μάλιστα ο ίδιος θεωρούσε ορθοδοξότατη μέχρι την κολυμβαριανή «σύνο-

³ Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση περί του Νόμου 4301 (06-10-2018) διαθέσιμο στο https://inkthvolou.gr/en4p_gnono4301_1.html* (ήμ/νία τελ. προσβάσεως 05-12-2018), σελ. 29-30.

⁴ Έφ' όσον δεν παραπέμπει σε κάποιο κοινώς αποδεκτό όρισμό, μπορούμε να τον θεωρήσουμε ως αυθαίρετο.

δο». Διότι ἡ νεοημερολογιτικὴ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα οἱ βασι-
κὲς ὀργανωτικὲς τῆς ὑποδιαιρέσεις, οἱ Ἐνορίες, διέθεταν καὶ διαθέτουν νο-
μικὴ προσωπικότητα (ΝΠΔΔ)⁵.

β') Χαρακτηρίζει αὐτὸ πού ὁ ἴδιος ἀθαιρέτως ὀνόμασε σωματριοποίηση,
δηλαδὴ τὴν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητας, ὡς «ἀντίθετο στὴν Ἱερὰ
Παράδοση» καὶ «χαρακτηριστικὴ περίπτωση ἐκκοσμικεύσεως». Σὲ ἄλλο
σημεῖο ἀποκαλεῖ αὐτὴ τὴν διαδικασία «νομικὸ οἰκουμενισμό». Μὲ τὸ ζήτη-
μα τοῦτο ἀσχολούμεθα στὴν ἐπομένη ἐνότητα. Ἐδῶ ἀρκούμεθα στὴν ἐπι-
σήμανση, ὅτι μὲ αὐτὴν τὴν λογικὴ, ὅλες οἱ τοπικὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες
καὶ οἱ ὀργανωτικὲς τοὺς ὑποδιαιρέσεις, ἀκόμη καὶ πρὸ τοῦ σχίσματος τοῦ
1924, εἶχαν ἐκπέσει στὴν «σωματριοποίηση», στὴν ἐκκοσμικεὺση καὶ στὴν
αἴρεση τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ», ὅποτε ἔχει ἤδη ἐξαιρεθῆ ἡ Ὁρθό-
δοξος Ἐκκλησία ἀπὸ τὸν πλανήτη τῆς Γῆς, σύμφωνα πάντοτε μὲ τὴν
λογικὴ τοῦ κ. Κυριαζόπουλου.

γ') Εἶδαμε προηγουμένως στὴν ἐνότητα 2, ὅτι ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος ὁ
νέος Ὁμολογητὴς στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρα⁶
εἶχε προτείνει τὴν ἀναγνώριση τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παλαιοημερολογιτῶν
ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν καθορισμὸ τῆς λειτουρ-
γίας τῆς βάσει τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν νόμων. **Ἡ
νόμιμη λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας μας μέσα στὰ πλαίσια τῶν νόμων
τῆς πατρίδος μας ὑπῆρξε πάντοτε ἐπιδίωξη τῆς Ἐκκλησίας μας.**

δ') Κατὰ τὴν συζήτηση τῆς 10/23-4-1975 τῆς Ε' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς
τῶν Ἑλλήνων ὀμάδες Βουλευτῶν εἶχαν καταθέσει τροπολογίες γιὰ τὴν
συνταγματικὴ κατωχύρωση τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ. Ὁ Βουλευτὴς Δ.
Φράγκος εἶχε δηλώσει τὰ ἐξῆς:

*Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελον νὰ μεταφέρω τὸ αἴτημα μιᾶς μερίδος
Ἑλλήνων πολιτῶν τῶν γνωστῶν Παλαιοημερολογιτῶν Ἑλλάδος, οἱ
ὁποῖοι ἀριθμοῦν περὶ τὸ ἐν ἑκατομμύριον Ἑλλήνων. Εἶναι γνωστὸν ὅτι
πρόκειται περὶ εὐλαβῶν, πιστῶν, νομοταγῶν καὶ καλῶν, ἀρίστων θὰ
ἔλεγον, Ἑλλήνων. Δύο τροπολογίαι ἦλθον πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν
Ἐπιτροπὴν τοῦ Συντάγματος. Καὶ αἱ δύο αὐταὶ τροπολογίαι ἀπερρίφ-
θησαν, ἀλλὰ νομοτύπως ὑπογραφεῖσαι ὑπὸ 20 συναδέλφων ἐπανέρ-
χονται καὶ πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἔχει ὡς
ἐξῆς – εἶναι συνέχεια τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ σχεδίου
Συντάγματος «Διὰ νόμου δύναται νὰ καθορισθῶσιν τὰ τῆς διοική-
σεως καὶ λατρείας τῶν Παλαιοημερολογιτῶν Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐπ'*

⁵ Ἡ πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητας ἀπὸ μὲν τὶς Ἐνορίες ἐγίνε τὸ 1910 (ἐνῶ τὸ 1923
προσδιορίσθηκε ὅτι αὐτὴ ἡ νομικὴ προσωπικότητα εἶναι δημοσίου δικαίου), ἀπὸ δὲ τὶς
Μητροπόλεις τὸ 1931, καὶ ἀπὸ τὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὸ ἔτος 1969 (Αἰτιολογικὴ
ἐκθεση σχεδίου νόμου «Ὁργάνωση τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων
καὶ τῶν ἐνώσεών τους στὴν Ἑλλάδα», σελ. 24).

⁶ Ἀγ. Χρυσόστομου Καβουρίδου, πρ. Φλωρίνης, Ἄπαντα, τ. Β', ἔκδ. Ἰ.Μ. Ἀγ. Νικοδήμου,
Ἑλληνικοῦ Γορτυνίας, 1997, σελ. 496.

αὐτῶν κρατικῆς ἐποπτείας». Πρόκειται περί μιᾶς τροπολογίας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἄμεσος διὰ τοῦ Συντάγματος ἐπιβαλλομένη, ἀλλὰ δίδει τὴν εὐχέρειαν εἰς τὸν νομοθέτην, ἐάν καὶ ἐφ' ὅσον θελήσῃ νὰ καθορίσῃ τὰ τῆς διοικήσεως καὶ τῆς κρατικῆς ἐποπτείας ἐπὶ τῶν Παλαιομερολογιτῶν. Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι κάτι τὸ τρομερὸν νὰ δεχθῆ ἡ Βουλὴ, ὅπως ὁ νομοθέτης καθορίσῃ κάτι, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ μόνος, ἀλλὰ τουλάχιστον νὰ ὑπάρχῃ ἡ κατευθυντήριος γραμμὴ.

Ἡ πρόταση γιὰ τὴν τροπολογία δὲν ἔγινε δεκτὴ καὶ τότε ὁ Ὑφυπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Χ. Καραπιπέρης ἔκανε τὴν γνωστὴ πλέον δήλωσιν γιὰ ἀντιστάθμισμα.

Οὐδέποτε διατυπώθηκε ἀπὸ παράγοντες τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ φόβος, ὅτι τυχὸν ἀναγνώριση διὰ νόμου τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ρύθμιση τοῦ τρόπου διοικήσεως Αὐτῆς ἀποτελοῦσε κίνδυνον «ἐκκοσμικεύσεως» ἢ «σωματειοποιήσεως» Αὐτῆς.

ε') Ταυτοχρόνως ὅμως πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ, ὅτι ἡ πρόταση αὐτὴ τοῦ κ. Κυριαζόπουλου δὲν εἶναι ρεαλιστικὴ. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν παρ' ὀλίγον ἐπίτευξιν τῆς συνταγματικῆς προστασίας τῆς Ἐκκλησίας μας μέσω τροπολογιῶν τὸ 1948 καὶ τὸ 1975, γεγονὸς τὸ ὁποῖο ἀπέτρεψε ἢ ἄμεση παρέμβαση τῆς νεομερολογιτικῆς ἐκκλησίας, ὅπως περιγράφεται λεπτομερῶς στὴν ἐνότητα 3 τοῦ παρόντος. Ἡ νεομερολογιτικὴ ἐκκλησία κραδαίνοντας τὸ ὄπλο τῶν ψήφων ποὺ διαθέτει ὡς ἐπικρατοῦσα θρησκεία στὴν Ἑλλάδα, δὲν θὰ ἐπέτρεπε σὲ καμία Κυβέρνησιν νὰ φέρῃ ποτὲ τέτοιο νόμον πρὸς ψήφισιν στὴν Βουλὴ.

στ') Ἀκόμη ὅμως καὶ ἂν γινόταν πράξις ἢ πρότασις αὐτὴ τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔφερνε τέτοιο σχέδιον νόμου στὴν Βουλὴ γιὰ τὴν ἔγκρισιν ἑνὸς καταστατικοῦ χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ, ὁ ὁποῖος θὰ εἶχε διαμορφωθῆ ἔπειτα ἀπὸ διαβουλεύσεις τῆς Κυβερνήσεως μαζί μας, καὶ πάλι ἡ λύσις αὐτὴ θὰ ἦταν ὑποδεέστερη τῆς δυνατότητος τῆς ὁποίας μᾶς δίδει ὁ Ν.4301. Διότι οἱ Ἕλληνες Βουλευτῆς (οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔχουν ἐλάχιστη σχέσις μὲ τὴν Ὁρθοδοξίαν) θὰ εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιήσουν κατὰ βούλησιν τὰ ἄρθρα τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ χάρτου. Ἄνθρωποι ἄθεοι καὶ ἄσχετοι πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν θὰ ἀποφάσιζαν γιὰ τὸν τρόπο διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας μας; Ἐνῶ σύμφωνα μὲ τὸν Ν.4301 ἐμεῖς διαμορφώνουμε ὅπως θέλουμε τὸν Κανονισμὸν καὶ τὸ Πρωτοδικεῖο ἐλέγχει αὐτὸν μόνον ἂν περιλαμβάνει τὰ ἐκ τοῦ νόμου προβλεπόμενα, δίχως νὰ μπορεῖ νὰ κάμῃ ἀλλαγὰς. Εἶναι γεγονὸς, ὅτι οἱ κανονισμοὶ καὶ τῶν τεσσάρων Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων γιὰ Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἤδη ἀναγνωρισθῆ, ἐγκρίθησαν δίχως κανένα πρόβλημα ὅπως ἀκριβῶς εἶχαν διατυπωθῆ.

Ἐν ὀλίγοις, ἂν καὶ ἡ -μέσω πολιτειακῶν πράξεων- ἀναγνώρισις καὶ θεσμοθέτησις τοῦ τρόπου λειτουργίας τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τους ὑποδιαίρέσεων, κάθε ἄλλο παρὰ ἀντίθετη πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν πρακτικὴ ἀποτελεῖ, ἐν τούτοις γιὰ τὴν

Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ ἀποτελεῖ μία **μὴ ρεαλιστικὴ** καὶ ταυτοχρόνως **μὴ συμφέρουσα** πρόστασις σὲ σύγκρισή μετ' τὴν χρῆσιν τοῦ Ν.4301.

5. Ὁ «Νομικὸς Οἰκουμενισμὸς»

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἰσάγει στὴν γνωμοδότησή του τὸν νεολογισμό «νομικὸς οἰκουμενισμὸς». Θεωρεῖ ὅτι οἱ νόμοι γιὰ τὴν παροχὴ νομικῆς προσωπικότητος σὲ θρησκευτικούς ὀργανισμούς βασίζονται στὴν ἔννοια τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνεταιριζέσθαι, σὲ συνδυασμὸ μετ' τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία, ἢ ὅποια –κατ' αὐτὸν- ἔχει ἀγνωστικιστικὸ ὑπόβαθρο. Δηλαδή, ὅπως ὁ ἴδιος ἐξηγεῖ, ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία «προϋποθέτει τὴν ὑποκειμενικὴ ἀντίληψη τῶν ἀτόμων καὶ τῶν θρησκευτικῶν ὁμάδων γιὰ τὸ θέμα τῆς θρησκευτικῆς ἀλήθειας⁷», ἐνῶ ἡ Ὁρθοδοξία (ἐκτὸς τῶν ἐξ Ὁρθοδόξων οἰκουμενιστῶν) πιστεύει ὅτι αὐτὴ μόνον κατέχει τὴν θρησκευτικὴ ἀλήθεια καὶ οὐδεμία ἄλλη ἑτερόδοξη ἢ ἑτερόθρησκη κοινότητα. Ἔτσι ὅταν μία τοπικὴ Ἐκκλησία ἢ οἱ ὀργανωτικὲς τῆς ὑποδιαιρέσεις (Ἐπισκοπές, Ἐνορίες καὶ Μονές) κάνει χρῆσιν εἴτε κάποιου εἰδικοῦ νόμου εἴτε τοῦ ἀστικοῦ κώδικα γιὰ πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος, τότε ἀποδέχεται τὸν νομικὸ οἰκουμενισμό:

*Ὡς ἐκ τούτου, ἀν μιὰ Ὁρθόδοξη Ἀυτοκέφαλη Ἐκκλησία καὶ οἱ ὀργανωτικὲς τῆς ὑποδιαιρέσεις κάνουν χρῆσιν ἐνὸς εἰδικοῦ νόμου γιὰ τὶς νομικὲς προσωπικότητες τῶν θρησκευτικῶν ὀργανισμῶν, ὅπως τοῦ Νόμου 4301/2014, ἢ ἀκόμη καὶ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα γιὰ τὰ σωματεία καὶ τὶς ἀστικὲς εἰρησικότητες, σὲ σχέση μετ' τὴν ἴδια τὴν Ἐκκλησία καὶ τὶς ὀργανωτικὲς τῆς ὑποδιαιρέσεις, τότε ἀποδέχονται τὸ νομικὸ οἰκουμενισμό, δηλαδή ἐντάσσονται σὲ ἓνα νομικὸ πλαίσιο γιὰ τὶς νομικὲς προσωπικότητες τῶν θρησκευτικῶν ὀργανισμῶν, εἴτε τοῦ Νόμου 4301/2014 εἴτε τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα, τὸ ὁποῖο πλαίσιο θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἶναι ἀγνωστικιστικὸ (δηλαδή εἴτε ἀποδέχεται ὅτι ὅλα τὰ θρησκευτὰ ἔχουν θρησκευτικὴ ἀλήθεια εἴτε ὅτι κανένα θρησκευτὰ δὲν ἔχει θρησκευτικὴ ἀλήθεια). Ἔτσι τὰ νομικὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαιρέσεων **ἐξομοιώνονται, ἐνώπιον ὅλων, μετ' τὶς ἄλλες ἐκκλησίες (ὑπὸ τὸ πρίσμα τοῦ κρατικοῦ δικαίου) ἢ θρησκευτικὲς κοινότητες, μέσα σὲ ἓνα μωσαϊκὸ νομικῶν προσώπων θρησκευτικῶν ὀργανισμῶν διαφόρων θρησκευμάτων⁸.***

Καὶ τί προτείνει, λοιπὸν, ὡς λύση; Τὸ ἐξῆς:

*(...) πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ, πρέπει νὰ συστήνεται μόνον νομικὰ πρόσωπα τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου (σωματεία ἢ ἀστικὲς εἰρησικότητες) ποὺ νὰ εἶναι **φορεῖς τοῦ ἰδιοκτησιακοῦ καθεστώτος** τῆς*

⁷ Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, ἔθ. ἀν., σελ. 27.

⁸ Αὐτόθι, σελ. 28.

εκκλησιαστικής παρουσίας της Εκκλησίας ή των οργανωτικών της υποδιαίρεσεων και της διοίκησης και διαχείρισής της⁹.

Παρακάτω δε αναφέρει μία χαρακτηριστική περίπτωση νομικού οίκου-μενισμού, ή οποία έμπεριέχεται στον Ν.4301:

Ως γνωστόν 300 τουλάχιστον ιδρυτές – φυσικά πρόσωπα συστήνουν θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, το οποίο μπορεί να είναι Μητρόπολη ΓΟΧ, βουδιστικός οργανισμός, ή οργανισμός των Μαρτύρων του Ιεχωβά, ή οργανισμός των Μουσουλμάνων Μπαχάι (με έδρα το Τελ Αβίβ του Ισραήλ) ή οργανισμός οποιουδήποτε άλλου θρησκευματος. Τρία τουλάχιστον θρησκευτικά νομικά πρόσωπα του ίδιου θρησκευματος – ιδρυτές συστήνουν εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο. Έτσι τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα των προαναφερθεισών Μητροπόλεων ΓΟΧ συστήνουν το εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο της Εκκλησίας ΓΟΧ. Αν τρία τουλάχιστον θρησκευτικά νομικά πρόσωπα των Βουδιστών, των Μαρτύρων του Ιεχωβά (οι οποίοι, κατά τις πεποιθήσεις τους, αποτελούν μη τριαδικό χριστιανικό θρήσκευμα) ή των Μπαχάι ή οποιουδήποτε μη χριστιανικού θρησκευματος συστήσουν νομικό πρόσωπο, τούτα θα έχουν, επί παραδείγματι, τις εξής επωνυμίες: «Βουδιστική Ένωση Ελλάδος Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο», «Χριστιανοί Μάρτυρες του Ιεχωβά Ελλάδος Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο», «Ένωση των Μουσουλμάνων Μπαχάι Ελλάδος Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο»¹⁰.

Μέχρι τώρα γνωρίζαμε για μυθιστορήματα έπιστημονικής φαντασίας. Νομίζουμε, ότι ο κ. Κυριαζόπουλος έγκαινίασε το νέο λογοτεχνικό είδος της νομικής φαντασίας! Διότι έφαντάσθη ότι άλλόθρησκες κοινότητες, π.χ., μωαμεθανών, βουδιστών, ή άλλων θα έπιχειρήσουν βάσει του Ν.4301 να συστήσουν «**Έκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα**», όποτε θα έμφανισθούν «έκκλησίες» μωαμεθανών, ινδουιστών, βουδιστών κ.λπ.. Καί αυτό θεωρεί ότι θα μολύνει την άληθινή Έκκλησία, ή όποια έτσι θα φαίνεται ως άποδεχομένη τον «νομικό οίκουμενισμό». Μάλιστα! Άς πάρουμε τα πράγματα με την σειρά.

α') Το θεμέλιο του συλλογισμού του κ. Κυριαζόπουλου είναι έσφαλμένο. Διότι το μέν κράτος όφείλει να σέβεται την θρησκευτική έλευθερία των πολιτών και να μήν λαμβάνει θέση για το ποιός κατέχει την θρησκευτική άλήθεια, ταυτόχρονα δέ να δίνει την δυνατότητα σε όλες τις θρησκευτικές κοινότητες να οργανώνονται κατά τον τρόπο που θεωρούν καλύτερο και οί κοινότητες αυτές, μαζί με τις οργανωτικές τους υποδιαίρεσεις, να είναι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (τουτέστιν να έχουν νομική προσωπικότητα). Κεφαλαιώδες δικαίωμα είναι ή δυνατότητα να συναλλάσσονται και να διαθέτουν περιουσία, προκειμένου να ασκούν το λατρευτικό και φιλανθρωπικό τους έργο. Η άνεξιθρησκεία δέν βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στον θρησκευτικό άγνωστικισμό. Ο ίδιος ό Χριστός στο Ευαγγ-

⁹ Αυτόθι.

¹⁰ Αυτόθι, 28-29.

γέλιο μᾶς διδάσκει τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Ἐκεῖνος εἶπε τὸ «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν». Ἐκεῖνος, ὅταν πολλοὶ σκανδαλισθέντες ἀπὸ τὰ λόγια του ἔφυγαν, ἐρώτησε τοὺς Μαθητές: «Μήτι θέλετε καὶ ὑμεῖς ὑπάγειν;». Οἱ μαθητὲς βέβαια παρέμειναν ἐθελουσίως κοντὰ Του. Ἀπὸ ποῦ καὶ ὡς ποῦ θὰ χαρίσουμε τὴν ἀρετὴ τῆς ἀνεκτικότητος στὸν ἀλλόθρησκο καὶ τὸν σεβασμὸ στὴν ἐλευθερία τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου στοὺς ἀγνωστικιστές; Εὐτυχῶς ποὺ ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν ἔζησε τὸν 4^ο αἰῶνα μ.Χ., διότι θὰ κατηγοροῦσε ὡς ἀγνωστικιστὴ τὸν Μ. Κωνσταντῖνο γιὰ τὸ διάταγμα τῶν Μεδιολάνων!

Ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τύπους Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες, ἀπὸ τὸν 4^ο αἰῶνα μὲ ἀπόφαση τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἀπέκτησαν τὴν δυνατότητα νὰ ἔχουν περιουσία καὶ νὰ δέχονται κληρονομίες¹¹, ὅπως εἶχαν μέχρι τότε τὰ εἰδωλολατρικὰ ἱερά. Μήπως, λοιπόν, καὶ οἱ τότε χριστιανικὲς ἐκκλησίες εἶχαν περιπέσει στὸν «νομικὸ οἰκουμενισμό»;

β') Αὐτοκρατορικὰ διατάγματα καὶ ἀργότερα σουλτανικὰ διατάγματα καὶ νόμοι στὰ νεώτερα κράτη κατοχύρωναν προνόμια, δικαιώματα, τυπικὰ καὶ κανονισμοὺς Πατριαρχείων, Ἐκκλησιῶν καὶ Μονῶν, ἢ καὶ Μοναστικῶν Κοινοτήτων (ὅπως τοῦ Ἁγίου Ὁρους), ἐνῶ ταυτόχρονα παρόμοια διατάγματα ἐξεδίδοντο καὶ γιὰ θρησκευτικὲς κοινότητες ἑτεροδόξων καὶ ἑτεροθρήσκων, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν Ὀθωμανικὴ περίοδο¹². Μήπως καὶ τότε περιέπεσαν οἱ κατὰ τύπους Ἐκκλησίες τοῦ Χριστοῦ στὸν «νομικὸ Οἰκουμενισμό»; Μήπως, λοιπόν, μὲ τὸ ἴδιο σκεπτικὸ, καὶ οἱ ζηλωτὲς ἀγιορεῖτες ποὺ διαβιοῦν στὸ Ἅγιο Ὄρος καὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἐφαρμόζουν τὸν Καταστατικὸ χάρτη τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἔχουν καὶ αὐτοὶ μολυνθεῖ ἀπὸ τὸν «Νομικὸ Οἰκουμενισμό»;

γ') Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι μία τοπικὴ Ἐκκλησία καὶ οἱ ὀργανωτικὲς τῆς ὑποδιαίρεσεις, ἂν ἀποκτήσουν νομικὴ προσωπικότητα (ἀκόμη καὶ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα) ἐκπίπτουν στὸν «νομικὸ οἰκουμενισμό» διότι ἐξομοιώνονται πρὸς τὶς κοινότητες τῶν ἑτεροδόξων, ἐπειδὴ καὶ αὐτὲς ἔχουν τέτοιου εἴδους νομικὰ πρόσωπα, μόνον ὡς ἀνέκδοτο μπορεῖ νὰ ἐκληφθεῖ καὶ εἶναι ἀπορίας ἄξιον, πῶς ἓνας Ἐπίκουρος Καθηγητὴς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου διατυπώνει κάτι τέτοιο! Αὐτοὶ ποὺ χρησιμοποίησαν (καὶ προφανῶς παρήγγειλαν) τὴν γνωμοδότηση δὲν πρόσεξαν ὅτι ἔτσι κατακρίνεται

¹¹ Βασ. Στεφανίδου, Ἐκκλησιατικὴ Ἱστορία, ἐκδ. Παπαδημητρίου, Αθήναι: 1959, σελ. 142.

¹² Ὅπως οἱ «Γενικοὶ Κανονισμοὶ» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου οἱ ὁποῖοι φέρουν ὑπότιτλο: «Ὁδηγία τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως (σ.σ. Ὀθωμανικῆς), σταλεῖσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα (παρακάτω ὀνομάζονται: Ρωμαϊκὸ, Ἀρμενικὸ, Καθολικὸ καὶ ἡ Ἀρχιεραββινεῖα) περὶ τε τοῦ σχηματισμοῦ τῶν, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς γενικῆς τοῦ Κράτους βελτιώσεως προεκδοθέντος ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συγκροτηθησομένων, εἰδικῶν προσωρινῶν συμβουλίων καὶ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν» (Γενικοὶ Κανονισμοί, περὶ διευθετήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον διατελούντων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ὑπηκόων τῆς Α.Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1900, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, σελ. γ').

καὶ ὁ Μακαριστὸς Μητροπολίτης κυρὸς Μάξιμος, ὁ ὁποῖος εἶχε συστήσει Ἀστική Ἐταιρία γιὰ νὰ προσδώσει νομική προσωπικότητα στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη ΓΟΧ Θεσσαλονίκης; Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νομικὸ πρόσωπο μορφῆς Σωματείου διαθέτουν, τὸ ὁποῖο μάλιστα αὐτοὶ ταυτίζουν μὲ τὴν Ἐνορία τὴν ὁποία κατέχουν¹³. Συνεπῶς μὲ τὴν λογικὴ αὐτὴ καὶ οἱ ἴδιοι ἔπασαν στὴν αἴρεση τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ»¹⁴.

δ') Μὲ ἓνα παρόμοιο σκεπτικὸ, κάποιος ἄλλος εὐφάνταστος νοῦς θὰ μπορούσε νὰ ἰσχυρισθεῖ, ὅτι ἐφόσον οἱ ἑτερόδοξοι καὶ ἑτερόθρησκοι χρησιμοποιοῦν κτισμένους ναοὺς γιὰ τὴν λατρεία τους, δὲν θὰ ἔπρεπε οἱ Ὀρθόδοξοι νὰ χρησιμοποιοῦμε καὶ ἐμεῖς τέτοιους ναοὺς, διότι τοῦτο θὰ ἦταν ...«ἀρχιτεκτονικὸς οἰκουμενισμός». Οὔτε νὰ χρησιμοποιοῦμε χρήματα γιὰ τὶς συναλλαγές, διότι καὶ οἱ ἑτερόδοξοι χρήματα χρησιμοποιοῦν (ἄρα... «οἰκονομικὸς οἰκουμενισμός»)! Καὶ «ἐπιλήψη ἡμᾶς ὁ χρόνος διηγούμενους» περὶ πόσων εἰδῶν οἰκουμενισμοὺς μπορεῖ νὰ ἐπινοήσῃ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ κάθε εὐφάνταστος νοῦς!...

Καὶ μπορεῖ πράγματι νὰ ἐπινοήσῃ κάποιος πλῆθος «οἰκουμενισμῶν» γιὰ τὴν κάθε σφαῖρα ἀνθρωπίνης δραστηριότητας, ἀλλὰ αὐτό, ἐκκλησιαστικῶς, εἶναι ἀδιάφορο. Μόνον ὁ θρησκευτικὸς οἰκουμενισμὸς εἶναι ἐπιμεμπτος, ὡς βασιζόμενος στὸν θρησκευτικὸ συγκρητισμὸ. Ὑπάρχει λ.χ. στὴν πολιτικὴ ἢ ἔννοια τῆς «οἰκουμενικῆς κυβερνήσεως», κατὰ τὴν ὁποία μέλη ὅλων ἢ τῶν περισσοτέρων κομμάτων τῆς Βουλῆς μετέχουν στὴν Κυβέρνηση. Ἀλλὰ αὐτὸ ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς εἶναι ἀδιάφορο. Ὁμοίως καὶ ὅλοι οἱ «οἰκουμενισμοὶ» ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπινοήσῃ ὁ κάθε εὐφάνταστος νοῦς, καὶ ποὺ ἀφοροῦν ἄλλους τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητας, πλὴν τοῦ θρησκευτικοῦ, δὲν ἐνδιαφέρουν τὴν Ἐκκλησία. Συνεπῶς δὲν ἔχει κανένα ἐνδιαφέρον ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως ἢ ἔννοια τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ», ποὺ ἐπινοήσῃ ὁ κ. Κυριαζόπουλος γιὰ νὰ φανεῖ ἀρεστὸς στοὺς ἐντολεῖς του¹⁵.

ε') Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι μὲ τὸν Ν.4301 παρέχεται τὸ δικαίωμα σὲ τρία θρησκευτικὰ νομικὰ πρόσωπα νὰ συστήσουν Ἐκκλησιαστικὸ νομικὸ πρόσω-

¹³ Τὴν ἀποκήρυξή τους ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τὴν ξεκινοῦν μὲ τὰ λόγια: «Μὲ τὴν παρούσα τὸ Δ.Σ. τῆς Ἐνορίας μας...». Ταυτίζουν τὴν Ἐνορία μὲ τὸ Σωματεῖο τους καὶ θεωροῦν τὸ Δ.Σ. τοῦ σωματείου τους ὡς διοικητικὸ ὄργανο τῆς Ἐνορίας.

¹⁴ Κάθε μορφὴ "κατηγοριοποιήσεως" ἢ συναριθμήσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ κρατικοὺς ἢ ἄλλους ἀσχέτους πρὸς αὐτὴν φορεῖς, γιὰ λόγους πολιτογραφικούς, νομικούς, κοινωνιολογικούς κλπ., μαζὶ μὲ ἄλλες θρησκευτικὲς κοινότητες εἶτε χριστιανικὲς εἶτε ὄχι, δὲν ἀφορᾷ Αὐτὴν καθόλου, διότι σὲ καμμία σχέση ἀμεση ἢ ἔμμεση δὲν ἦλθε ἢ δὲν σκοπεύει νὰ ἔλθει γιὰ τὸν ὁποιοδήποτε σκοπὸ μὲ ἐκεῖνες. Ἄλλωστε, τέτοιες κατηγοριοποιήσεις σὲ ἀρχεῖα τῆς πολιτείας, τῶν δικαστηρίων, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν κλπ. μποροῦν νὰ συμβοῦν καὶ γιὰ Ἀστικές Ἐταιρίες ἢ Σωματεῖα. Αὐτὸ δηλαδὴ μπορεῖ νὰ συμβεῖ καὶ μὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη μορφὴ νομικῆς ὀργανώσεως.

¹⁵ Εἶναι σύνθητες φαινόμενα στὴν ὑπὸ κρίσιν γνωμοδότηση ἢ μεταπήδηση ἀπὸ τὴν θεολογία στὴ νομικὴ καὶ τὸ ἀντίστροφο καὶ ἡ ἀνάμειξη στοιχείων καὶ τῶν δύο κλάδων «φύρδην - μίγδην».

πο, ὁπότε θεωρητικῶς θὰ μπορούσαν νὰ συστήσουν ἐκκλησιαστικὰ νομικὰ πρόσωπα καὶ μὴ χριστιανικὲς κοινότητες, καὶ συνεπῶς αὐτὸ ἀποτελεῖ «νομικὸ οἰκουμενισμό», ἐκτὸς ἀπὸ κωμικὸ εἶναι καὶ ἐπικίνδυνο. Κωμικὸ μὲν διότι οἱ μωαμεθανοὶ καὶ οἱ βουδιστὲς καὶ οἱ λοιποὶ ἑτερόθρησκοι δὲν ἔχουν στὴν παράδοσή τους νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν ὄρο «ἐκκλησιαστικὸ», τὸν ὁποῖο πιθανόν κάποιοι νὰ ἀπεχθάνονται διότι ἴσως θὰ αἰσθάνονται ὅτι ἔτσι ἐξομοιώνονται μὲ τοὺς χριστιανούς. Δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ συστήσουν δευτεροβάθμιο διοικητικὸ ὄργανο. Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ ἔκαναν, τί μᾶς ἐνδιαφέρει ἐμᾶς; Ἐκκλησίες πονηρευομένων ὑπάρχουν, ἄλλωστε, πολλές. Ἡ ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία καὶ Αὐτὴ ἀσφαλῶς δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τοὺς τίτλους καὶ τὰ ὀνόματα ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἑτερόδοξοι καὶ ἑτερόθρησκοι. Ἀπεναντίας, καὶ ἐδῶ εἶναι τὸ ἐπικίνδυνο τῆς ὑποθέσεως, τὸ νὰ θεωρεῖ κανεὶς ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τοὺς τίτλους καὶ τὰ ὀνόματα ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἑτερόδοξοι καὶ ἑτερόθρησκοι, αὐτὸ τοῦτο ἀποτελεῖ αἴρεση, τὴν αἴρεση τοῦ ἑτεροπροσδιορισμοῦ.

στ') Ἡ πρόταση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου εἶναι νὰ συστήνονται νομικὰ πρόσωπα τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου (σωματεῖα ἢ ἀστικὲς ἐταιρίες) ἀποκλειστικῶς ὡς φορεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαίρεσεων, προκειμένου νὰ ἀσκεῖται ἡ διοίκηση καὶ ἡ διαχείριση τῆς παρουσίας αὐτῆς. Ἀπὸ τὴν πρόταση αὐτὴ δημιουργοῦνται κάποια ἐρωτήματα. Τὰ νομικὰ αὐτὰ πρόσωπα θὰ ἔχουν διαφορετικὴ ἐπωνυμία ἀπὸ τίς Ἐνορίες, Μονές καὶ Μητροπόλεις, τῶν ὁποίων τὴν παρουσία θὰ διαχειρίζονται ἢ μπορούν νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἴδια; Δηλαδή λ.χ. μαζεύονται πέντε ἄτομα ποὺ θέλουν νὰ μονάσουν σὲ ἕναν τόπο, ἀγοράζουν οἰκόπεδο στὸ ὄνομά τους καὶ μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Ἐπισκόπου συστήνουν Μονὴ μὲ ὄνομα «Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Πέρα Ραχούλας». Ἡ Μονὴ αὐτὴ ἐκκλησιαστικῶς ὑφίσταται ὡς ὀργανωτικὴ ὑποδιαίρεση μιᾶς Μητροπόλεως τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος, ἀλλὰ δὲν ἔχει νομικὴ προσωπικότητα. Ἀποφασίζουν λοιπὸν τὰ ἄτομα ποὺ μονάζουν νὰ συστήσουν μία ἀστικὴ ἐταιρία γιὰ νὰ διασφαλίσουν τὴν παρουσία τῆς Μονῆς. Κατὰ τὸν κ. Κυριαζόπουλο, τί πρέπει νὰ κάνουν; Νὰ ὀνομάσουν τὴν ἀστικὴ ἐταιρία κάτι σὰν «Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου Πέρα Ραχούλας» ὥστε νὰ ξεχωρίζει ἀπὸ τὸν ἐκκλησιαστικῶς ὑφιστάμενο ὀργανισμό «Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Πέρα Ραχούλας»; Ἄν ὀνομάσουν τὴν ἀστικὴ ἐταιρία «Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Πέρα Ραχούλας» θὰ πέσουν στὴν αἴρεση τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ»; Δὲν εἶναι φανερὸ ὅτι πρόκειται γιὰ δύο διαφορετικὰ πράγματα; Διότι ἡ Μονὴ προϋπῆρχε ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἀργότερα προσέλαβε τὴν νομικὴ μορφή γιὰ συγκεκριμένους λόγους. Ἀλλὰ ἀκριβῶς τὸ ἴδιο γίνεται καὶ μὲ τίς Μητροπόλεις, οἱ ὁποῖες ὑφίστανται ἤδη ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἔπειτα προσλαμβάνουν τὴν νομικὴ μορφή τῶν Θεησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων ἐφ' ὅσον θέλουν. Ποιὸ εἶναι τὸ μεμπτό;

ζ') Η έλλειψη νομικής προσωπικότητας στις Μητροπόλεις και τις λοιπές οργανωτικές δομές της Έκκλησίας μας δημιουργεί αρκετά προβλήματα. Ορισμένα από αυτά παραθέτουμε κατωτέρω στην ένότητα 8.

η') Και η Έκκλησία της Ρωσικής Διασποράς, είχε προσλάβει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με τους νόμους της Πολιτείας της Νέας Υόρκης, κατά τον χρόνο της χειροτονίας Επισκόπων για την Έκκλησία ΓΟΧ Ελλάδος. Συνεπώς ή αποδοχή της θεωρίας του κ. Κυριαζόπουλου ότι ή πρόσληψη νομικής προσωπικότητας από μία τοπική Έκκλησία και τις οργανωτικές της υποδιαιρέσεις συνιστά «νομικό οίκουμενισμό», οδηγεί σε ευθεία αμφισβήτηση τῶν χειροτονιῶν μας. Δεδομένου δὲ ὅτι ὅλες οἱ κατὰ τόπους Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες, Ἐπισκοπές, Ἐνορίες καὶ Μονές τῆς ὑψηλίου ἔχουν κάποιο εἶδος νομικῆς προσωπικότητας, κατὰ τὴν ἴδια (ἐσφαλμένη) θεώρηση, θὰ ἔπρεπε ὅλες νὰ εἶχαν ἐκπέσει στὴν αἴρεση τοῦ «νομικοῦ οἴκουμενισμοῦ»! Τὸ σφάλμα αὐτῆς τῆς θεωρήσεως ἀναδεικνύεται περισσότερο στὴν ἐπομένη ένότητα.

θ') Σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ ὅσα ἀναποδείκτως ἰσχυρίζεται ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ἢ ἐκ μέρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν (τοπικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τους ὑποδιαιρέσεων) σύσταση παραλλήλων πρὸς αὐτὰ εἰδικῶν «φορέων ἰδιοκτησίας ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας», δὲν ὑπάρχει στὴν δισχιλιετὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Συνεπῶς αὐτὸ πὸ προτείνει ὁ κ. Καθηγητῆς εἶναι ἀμάρτυρο καὶ ἀντιπαραδοσιακό. Οἱ ἴδιες οἱ Μονές καὶ οἱ Ἐνορίες καὶ οἱ Ἐπισκοπές, καὶ τὰ Πατριαρχεῖα ἦταν πάντοτε οἱ ἰδιοκτησιακοὶ φορεῖς τῆς περιουσίας τους (ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου) καὶ ὄχι κάποια παράλληλα σχήματα. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὑπάρχουν Ἱεροὶ Κανόνες πὸ ἀναφέρονται σὲ ζητήματα διαχειρήσεως ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Τὸ σύστημα τῶν παραλλήλων ἰδιοκτησιακῶν φορέων γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τοῦ δῆθεν «νομικοῦ οἴκουμενισμοῦ» συναντᾶται μόνον στὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. Κυριαζόπουλου!

6. «Ἐκκλησιαστικὸς ...Μονοφυσιτισμὸς» καὶ Θεοπασχισμὸς

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος στὶς σελ. 25 καὶ 26 τῆς γνωμοδοτήσεώς του σχολιάζει τὴν ἀπάντησή μας στὸ 8^ο ἐρώτημα τῶν ἐρωταποκρίσεων περὶ τοῦ Ν.4391 τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 2015, λέγοντας:

Ὡς ἐκ τούτου, δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἀπάντηση στὴν ἐρώτηση 8 τῆς Λίστας ἐρωταποκρίσεων τοῦ 2015 κατὰ τὴν ὁποία στὴν περίοδο των ρωμαϊκῶν διωγμῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὴ εἶχε προσλάβει τὴ νομικὴ μορφή των ταφικῶν συλλόγων. Διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶχε προσλάβει τὴ νομικὴ μορφή των ταφικῶν συλλόγων, ἀλλὰ χρησιμοποίησε αὐτὴ τὴ νομικὴ μορφή μόνο γιὰ τὴ διασφάλιση τῆς περιουσίας τῆς¹⁶.

¹⁶ Κυριακού Κυριαζόπουλου, ἔθ. ἀν., σελ. 25.

Ἄς δοῦμε ἀκριβῶς τι ἀναφέρουμε ἐκεῖ: «Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν διωγμῶν τῆς ρωμαϊκῆς περιόδου, ἡ Ἐκκλησία εἶχε προσλάβει τὴ νομικὴ μορφή τῶν ταφικῶν συλλόγων. Οἱ κατακόμβες τῆς Ρώμης ἀνήκαν ὄχι σὲ φυσικὰ πρόσωπα, ἀλλὰ σὲ ἓνα εἶδος νομικῶν προσώπων τῆς ἐποχῆς, πού ὀνομάζονταν «ταφικοὶ σύλλογοι» (collegia funeraticia). Οἱ ρωμαϊκὲς ἀρχὲς κατεδίωκαν τοὺς χριστιανούς, τοὺς θανάτωναν καὶ δήμευαν τὶς περιουσίες τους, ἀλλὰ οἱ ταφικοὶ σύλλογοι ἦταν ἀναγνωρισμένοι καὶ ἡ περιουσία τους ἦταν ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν περιουσία τῶν μελῶν τους. Γι' αὐτὸ καὶ διασώθηκαν οἱ κατακόμβες»¹⁷.

Ἡ ἀπάντησή μας εἶναι ὀρθότατη. Ἀπλῶς ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐκλαμβάνει ἐσφαλμένως τὸ ρῆμα «προσλαμβάνω». Θεωρεῖ τὴν **πρόσληψη** νομικῆς προσωπικότητος σὲ **μετατροπή**. Ἡ πρόσληψις δὲν σημαίνει μετασχηματισμὸς ἢ μετατροπή. Ὅπως καὶ ὁ ἴδιος παραδέχεται, οἱ Ταφικοὶ Σύλλογοι ἦταν μία νομικὴ μορφή πού χρησιμοποίησε ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν διασφάλιση τῆς περιουσίας της σὲ καιροὺς διωγμῶν. Εὐχαριστοῦμε τὸν κ. Καθηγητὴ γιὰ τὴν ἐπιβεβαίωση τῆς ἱστορικῆς μας ἀναφορᾶς. Ἀλλὰ καὶ ἐμεῖς ἀκριβῶς αὐτὸ ἐννοοῦμε. Ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης χρησιμοποίησε αὐτὴν τὴν νομικὴ μορφή ὅταν τὴν χρειάστηκε καὶ μετὰ ἔπαυσε νὰ τὴν χρησιμοποιεῖ. Δὲν μετασχηματίσθηκε ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ παραμένοντας ὅπως ἦταν (ἀτρέπτως καὶ ἀναλλοιώτως) **προσ-ἔλαβε** μία νομικὴ μορφή γιὰ νὰ καλύψει μία ἀνάγκη της (τὴν διασφάλιση τῆς περιουσίας της). Αὐτὴ ἡ νομικὴ μορφή ἦταν κάτι ξεχωριστό, ἓνα **πρόσ-λημμα**: ἓνα νομικὸ κέλυφος ἢ ἓνα νομικὸ ἔνδυμα. Παρακάτω ὁ ἴδιος ἀναφέρει:

Επίσης, ἡ ἀναγνώριση δικαιωμάτων σε ἐκκλησιαστικούς οργανισμούς ἀπὸ τὴ Ρωμαϊκὴ Αυτοκρατορία (ἀπὸ τὸν Μέγα Κωνσταντῖνο καὶ ἐκτοτε) καὶ στὴ συνέχεια ἀπὸ τὴν Οἰθωμανικὴ Αυτοκρατορία, δὲν ἀναγνώριζε νομικὴ προσωπικότητα στὴν Ἐκκλησία καὶ στὶς οργανωτικὲς τῆς υποδιαιρέσεις, ἀλλὰ μόνο στα σύνολα τῶν περιουσιῶν τους (ιδρύματα)¹⁸.

Αὐτὸ πού ἀναφέρουμε ἐμεῖς καὶ σχολιάζει ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἶναι τὸ ἐξῆς: «Ἐπειτα ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἔδωσε δικαιώματα στοὺς Ἐκκλησιαστικούς Ὄργανισμούς (Ναοὺς, Ἐπισκοπές) νὰ ἔχουν περιουσία, ὅπως εἶχαν καὶ οἱ εἰδωλολατρικοὶ ναοὶ μέχρι τότε»¹⁹. Οὔτε αὐτὸ τὸ ἀρνεῖται ὁ κ. Κυριαζόπουλος. Ἀπλῶς μᾶς διευκρινίζει τὸ **εἶδος** τῆς νομικῆς προσωπικότητος τὸ ὁποῖο προσ-ἔλαβαν οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Ὄργανισμοὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντῖνου μέχρι καὶ τὴν νεώτερη ἐποχὴ.

Καὶ ἐδῶ ἔχουμε μία **πρόσ-ληψη**. Λέγει ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅτι δὲν ἔγινε ἀπὸ τὴν ρωμαϊκὴ καὶ τὴν ὀθωμανικὴ νομοθεσία ἀναγνώριση τῆς νομικῆς

¹⁷ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», διαθέσιμο στο

<https://ecclesiagoc.gr/index.php/ενημερωση/ἀνακοινώσεις/1016-peri-tou-nomou-4301> (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 9-3-2019).

¹⁸ Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *ἔθ. ἀν.*, σελ. 25.

¹⁹ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», *ἔνθ. ἀν.*.

προσωπικότητας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν, ἀλλὰ μόνον τῶν συνόλων τῶν περιουσιῶν τους.

Πρέπει, ὥστόσο, νὰ τονίσουμε ὅτι ὁ ὅρος τῆς νομικῆς προσωπικότητας (ὅπως τὴν γνωρίζουμε σήμερα) ἐμφανίζεται μόλις τὸν 19^ο αἰῶνα στὸ γερμανικὸ δίκαιο καὶ πρόκειται γιὰ «πλάσμα δικαίου». Εἶναι «νομικὸ κατασκεύασμα», τὸ ὁποῖο ἐπινοήθηκε γιὰ πρακτικὸς λόγους, δίχως νὰ ὑπάρχει στὸν πραγματικὸ κόσμο. Ὑπαρκτὲς ὄντοτητες εἶναι λ.χ. οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ περιουσιακὰ τους στοιχεῖα, τὰ «ὑπάρχοντά τους». Ὅταν μία ὁμάδα ἀνθρώπων (ἐνωση προσώπων), ἢ ἓνα σύνολο περιουσίας (διαχειριζόμενο ἀπὸ μία ὁμάδα ἀνθρώπων) λαμβάνει νομικὴ προσωπικότητα, ἐννοοῦμε ὅτι ἀποκτᾶ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, σὰν νὰ ἦταν ἓνα ὑπαρκτὸ πρόσωπο. Ὑπάρχει ὅμως μόνον «κατὰ νόμον», δηλαδή ὁ νόμος τὸ θεωρεῖ ὑπαρκτό, τὸ φορολογεῖ, τὸ ἐλέγχει καὶ τοῦ ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα νὰ κάνει δικαιοπραξίες καὶ νὰ ἔχει δική του ἰδιοκτησία. Σὲ ὀρισμένα νομικὰ πρόσωπα (ἐνώσεις προσώπων) προηγεῖται ἡ ἀναγνώριση δικαιωμάτων σὲ ἓνα σύνολο ἀνθρώπων μὲ κάποιον κοινὸ σκοπὸ καὶ ἔπεται ἡ ἀπόκτηση περιουσίας (ἢ ὁποῖα δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ) ἀπὸ αὐτὸ τὸ σύνολο. Σὲ ἄλλα (ὅπως τὰ ἰδρύματα), ὁ νόμος δίνει δικαιώματα σὲ μία περιουσία πού διατίθεται γιὰ συγκεκριμένο σκοπὸ καὶ ὀρίζει τὰ πρόσωπα πού θὰ ἀσκοῦν τὴν διαχείριση, ὥστε ἡ περιουσία αὐτὴ καὶ ὁ καρπὸς ἀπὸ τὴν διαχείρισή της νὰ διοχετεύονται γιὰ τὸν σκοπὸ πού ὀρισε ὁ ἰδρυτὴς (συνήθως μὲ διαθήκη).

Ἄν καὶ ὅπως εἶδαμε ὡς ὅρος ἡ νομικὴ προσωπικότητα ἐμφανίζεται τὸν 19^ο αἰῶνα, ἡ ἔννοια τῆς προσδόσεως δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων σὲ ὁμάδες ἀνθρώπων, ἢ σύνολα περιουσιῶν (διαχειριζόμενα ἀπὸ ὁμάδες ἀνθρώπων), ὑπῆρχε ἤδη ἀπὸ τὴν ἑλληνορωμαϊκὴ ἀρχαιότητα. Ἐπὶ παραδείγματι, γνωρίζουμε ὅτι ὁ ναὸς (ιερὸν) τῆς Ἀρτέμιδος στὴν Ἐφεσο εἶχε σημαντικὴ περιουσία ἀπὸ κτήματα τὰ ὁποῖα δώριζαν (ἀφ-ιέρωναν) σὲ αὐτὸν οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς. Τὸ ἴδιο γινόταν καὶ μὲ ὄλους τοὺς ἀρχαίους ναοὺς. Εἶδαμε προηγουμένως καὶ τοὺς «ταφικοὺς συλλόγους» τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, οἱ ὁποῖοι (ὅπως καὶ ἄλλες παρόμοιες ἐνώσεις προσώπων) εἶχαν δικαιώματα καὶ μάλιστα τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας. Οἱ χριστιανοὶ προσέλαβαν τὶς μορφὲς τῶν ταφικῶν συλλόγων διότι οἱ ρωμαϊκὲς ἀρχὲς θεωροῦσαν τὴν ἐκκλησία «παράνομη θρησκεία» καὶ συνεπῶς ἔστερεῖτο τοῦ δικαιώματος νὰ ἔχει ἰδιοκτησία. Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἐπέτρεψε στὶς κατὰ τόπους Ἐκκλησίες καὶ ὅλες τὶς ὀργανωτικὲς τους ὑποδιαίρεσεις νὰ ἔχουν ἰδιοκτησία, ὅπως ἀκριβῶς εἶχαν καὶ τὰ εἰδωλολατρικὰ «ιερά».

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος, λοιπὸν, μᾶς διευκρινίζει ὅτι ἡ νομικὴ μορφή (μὲ τὴν ἔννοια τῆς νομικῆς προσωπικότητος ὅπως τὴν γνωρίζουμε σήμερα), τὴν ὁποῖα προσέλαβαν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μ. Κωνσταντῖνου, εἶναι αὐτὴ πού σήμερα θὰ ταίριαζε περισσότερο στὴν νομικὴ προσωπικότητα τοῦ ἰδρύματος. Ἀλλὰ σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις ἔχουμε συνδυασμὸ ἀνθρώπων καὶ περιουσίας πού διαχειρίζεται ἀπὸ

αυτούς. Ὅποτε ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐννοεῖ ὅτι ὁ Μ. Κωνσταντῖνος δὲν ἔδω-
σε στοὺς Χριστιανούς (ὡς ἐνώσεις προσώπων) τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτη-
σίας, ἀλλὰ στὴν περιουσία τῶν Χριστιανῶν (ὡς σύνολα περιουσιῶν) τὸ
δικαίωμα νὰ διαχειρίζεται ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς (ὡς ἐνώσεις προσώπων)!
Οὐσιαστικῶς πρόκειται γιὰ τὸ ἴδιο πράγμα. Ἀλλὰ τὸ σημαντικό εἶναι ὅτι ὁ
κ. Κυριαζόπουλος παραδέχεται ὅτι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ ἀπέκτη-
σαν τὸ δικαίωμα τῆς διαχείρισης τῆς περιουσίας τους, καὶ ἄρα προσ-
ἔλαβαν κάποιου εἴδους νομικὴ προσωπικότητα μὲ τὴν σύγχρονη ὀρολο-
γία. Τὸ γεγονός πάντως εἶναι ὅτι αὐτό, τὸ ὁποῖο προσέλαβαν οἱ ἐκκλησια-
στικοὶ ὀργανισμοί, εἶναι **ἐπίκτητο** (πρόσ-λημμα) καὶ δὲν ταυτίζεται μὲ
αὐτούς.

Ακριβῶς αὐτὸ ἐρμηνεύεται στὴν ἐρωταπρόκριση 8 τοῦ ἄθρου μας «Περὶ
τοῦ νόμου 4301»

«Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ τονισθεῖ, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ τεθεῖ ἡ Ἁγία μας
Ἐκκλησία ὑπὸ ἐποπτεύουσα ἀρχή. **Ἄλλο** ἡ Ἐκκλησία καὶ **ἄλλο** τὸ νομικὸ
τῆς πρόσωπο. Ἡ νομικὴ προσωπικότητα, εἶναι ἓνα νομικὸ **κέλυφος**, ἢ
ἐνδύμα πὺ χρησιμοποιοῖ ἡ Ἐκκλησία γιὰ νὰ καλύψει κάποιες ἀνάγκες
τῆς. Ὅπως ἐμεῖς δὲν ταυτιζόμαστε μὲ τὰ ἐνδύματά μας, τὸ ἴδιο καὶ ἡ Ἁγία
μας Ἐκκλησία, εἴτε πρόκειται γιὰ τὴν Τοπικὴ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία τοῦ
Χριστοῦ, εἴτε γιὰ τὶς Ἐπισκοπές, εἴτε γιὰ τὶς Ἐνορίες καὶ τὰ Μοναστήρια,
δὲν ταυτίζεται μὲ τὰ νομικὰ ἐνδύματα πὺ χρησιμοποιοῖ. Ἀπόδειξη εἶναι ἡ
δυνατότητα νὰ ἀλλάζει νομικὰ μορφώματα, ἂν νομίζει ὅτι κάτι ἄλλο
μπορεῖ νὰ τὴν ἐξυπηρετήσῃ καλύτερα. Ὅπως ὅταν πέφτει ἡ θερμοκρασία
κάποιος ἐνδύεται θερμότερα ροῦχα, ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ
προσλαμβάνει διάφορες νομικὲς μορφές ἀνάλογα μὲ τὴν ἐποχὴ, τὸν τόπο
καὶ τὸ περιβάλλον»²⁰.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ ἐσφαλμένη αὐτὴν τὴν ἄποψη καὶ τὴν
χαρακτηρίζει χαρακτηρίζει «κοσμικὰ ὠφελιμιστικὴ καὶ μὴ ἐκκλησιολο-
γικὰ ὀρθή, διότι ἀπηχεῖ τὸν μονοφυσιτισμό»²¹!

Ἀπὸ τὴν στιγμή κατὰ τὴν ὁποία τόσο τὸ **προσλαμβάνον** (ὁ ἐκκλησια-
στικὸς ὀργανισμὸς) ὅσο καὶ τὸ **προσλαμβανόμενον** (ἡ νομικὴ μορφή)
εἶναι διαφορετικὰ πράγματα, δίχως τὸ ἓνα νὰ ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὸ ἄλλο,
γιατὶ ὁ κ. Καθηγητὴς μᾶς κατηγορεῖ γιὰ «ἐκκλησιαστικὸ μονοφυσιτισμό»;

Ἀρχικῶς εἶχαμε θεωρήσει ὅτι ὁ κ. Κυριαζόπουλος μᾶς κατηγορήσῃ ἔτσι,
διότι θεωρεῖ ὅτι δὲν διαχωρίζουμε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὀργανισμοὺς ἀπὸ
τὰ νομικὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ προσλαμβάνουν. Ἄν καὶ ἐν προκειμέ-
νω, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀναφορὰ σὲ δύο φύσεις μὲ τὴν δογματικὴ ἐννοια,
διότι ἓνας ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς ὅπως λ.χ. μία μοναστικὴ ἀδελφότη-
τα εἶναι μία ἐνωση προσώπων μὲ πραγματικὴ ὑπαρξη, ἐνῶ ἡ νομικὴ
προσωπικότητα πὺ αὐτὴ λαμβάνει εἶναι μὴ ὑπαρκτὴ, ἀλλὰ **συμβατικὴ**

²⁰ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἔνθ. ἀν..

²¹ Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, ἔθ. ἀν., σελ. 26.

έννοια. Πάντως, όπως είδαμε προηγουμένως, εμείς δὲν ταυτίζουμε τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὀργανισμούς μὲ τὰ νομικά τους πρόσωπα. Πιθανὸν ὁ ἴδιος νὰ θεωρεῖ ὅτι αὐτὰ δὲν μποροῦν νὰ διαχωριστοῦν. Ἴσως γι' αὐτὸ νὰ ἀναφέρει κάπου ὅτι:

Κατόπιν των ανωτέρω, οι οργανωτικές υποδιαιρέσεις μιας Αυτοκέφαλης Ορθόδοξης Εκκλησίας δεν επιτρέπεται κανονικῶς να ιδρύνουν την Αυτοκέφαλη Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά η Αυτοκέφαλη Ορθόδοξη Εκκλησία ιδρύει τις οργανωτικές της υποδιαιρέσεις – Μητροπόλεις, οι οποίες υπάγονται σε αυτήν, και οι Μητροπόλεις της ιδρύνουν τις δικές τους οργανωτικές υποδιαιρέσεις (ενορίες, μονές, ησυχαστήρια), οι οποίες υπάγονται στις αντίστοιχες Μητροπόλεις²².

Αὐτὸ εἶναι πράγματι ὀρθό, ἀλλὰ φανερῶνει ὅτι ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν μπορεῖ ἐν τῇ διανοίᾳ του νὰ διαχωρίσει τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὀργανισμούς ἀπὸ τὰ νομικά πρόσωπα, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ προσλαμβάνουν. Διότι τὰ Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα πού συστάθηκαν ἀπὸ (ἤδη) τέσσερις Μητροπόλεις, πρόκειται νὰ συστήσουν ἓνα Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο καὶ **ὄχι μία Ἀυτοκέφαλη Ἐκκλησία**. Ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία προϋφίσταται καὶ προσ-λαμβάνει νομικὴ μορφή, ὅπως ἄλλωστε καὶ οἱ Μητροπόλεις· προϋπήρχαν καὶ πρὶν τὴν πρόσληψη ἀπὸ αὐτὲς νομικῆς προσωπικότητας. Ἀλλὰ διαπιστώσαμε ὅτι κάτι ἄλλο ἐννοεῖ ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅταν μᾶς κατηγορεῖ γιὰ «ἐκκλησιαστικὸ μονοφυσιτισμό».

Ἄς προσπαθήσουμε νὰ τὸ κατανοήσουμε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἴδιου:

Διότι, ὅπως προαναφέρθηκε, η σωματειοποίηση της Εκκλησίας²³ και των οργανωτικῶν της υποδιαιρέσεων δεν συμβιβάζεται με την Ιερὴ Παράδοση, δεδομένου ὅτι ἀποτελεῖ καινοτομία που προέρχεται ἀπὸ τὴ ρωμαιοκαθολικὴ ἐκκλησιολογία²⁴ και τὸ ρωμαιοκαθολικὸ κανονικὸ δίκαιο μετὰ τὸ Σχίσμα τοῦ 1054, στο πλαίσιο τῆς σχολαστικῆς τῆς θεολογίας - ἡ ὁποία ἐρχεται σε πλήρη ἀντίθεση με τὴ Ορθόδοξη ἠσυχαστικὴ θεολογία τῶν θεολόγων και τῶν φιλοκαλικῶν Πατέρων τῆς Εκκλησίας - ἀφοῦ δὲν διαφέρει καταστατικά και λειτουργικά ἀπὸ μίαν ἀνώνυμη εταιρία²⁵.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν μᾶς ἐξηγεῖ πῶς ἀκριβῶς μετὰ τὸ σχίσμα τοῦ 1054 προέβη ἡ παπικὴ «ἐκκλησία» στὴν σωματειοποίηση αὐτῆς καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαιρέσεων καὶ μὲ ποιά λόγια ἀκριβῶς οἱ φιλοκαλικοὶ Πατέρες τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὴν ἤλεγξαν. Ἀκόμη δὲν μᾶς ἐξηγεῖ γιὰ τὴν αὐτὴ ἡ διαφορὰ δὲν συμπεριελήφθη στοὺς διαλόγους Ὁρθοδόξων – Παπικῶν τῆς Φερράρας – Φλωρεντίας καὶ γιὰ τὴν οἱ Ἅγιοι Πατέρες, μέχρι τὴν ἐμφάνιση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, δὲν ἀνέφεραν τίποτε γιὰ τὴν καινοτομία αὐτῆ τῶν Παπικῶν. Καὶ συνεχίζει ὁ κ. καθηγητής:

²² Αὐτόθι, σελ. 44.

²³ Προφανῶς ἐννοεῖ σωματειοποίηση τὴν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητας.

²⁴ Δηλαδή μᾶς ἀποδίδει ταυτοχρόνως καὶ «ρωμαιοκαθολικὲς» καὶ μονοφυσικὲς ἀντιλήψεις!

²⁵ Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, ἔθ. ἀν., σελ. 26.

Με την Ιερά Παράδοση – όπως προκύπτει από την Ορθόδοξη Εκκλησιολογία, από την εκκλησιαστική ιστορία, από τους Ιερούς Κανόνες και από το εκκλησιαστικό δίκαιο – συμβιβάζεται μόνον η απόκτηση νομικής προσωπικότητας από **οργανισμούς που ιδρύονται από την Εκκλησία** και τις οργανωτικές της υποδιαιρέσεις, για τη διασφάλιση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της εκκλησιαστικής περιουσίας τους και για τη διοίκηση και διαχείρισή της, και οι οποίοι, όμως, δεν ταυτίζονται με αυτήν την ίδια την Εκκλησία και με αυτές τις ίδιες της οργανωτικές της υποδιαιρέσεις²⁶.

Και πράγματι δέν ταυτίζονται. Δέν διαφωνούμε σὲ αὐτό. Τὰ νομικά σχήματα εἶναι προσλήμματα, δηλαδή ἔξωτερικά σχήματα τὰ ὅποια, ὅπως εἶδαμε προηγουμένως, εἶναι οὐσιαστικῶς ἀνύπαρκτα καὶ ὑφίστανται μόνον νομικῶς καὶ κατὰ σύμβασιν. Διότι πρόκειται γιὰ ἀπόδοση δικαιωμάτων. Ἀλλὰ πολὺ ἀμφιβάλλουμε ἂν ὄντως οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ ἴδρυναν παράλληλους ὀργανισμοὺς γιὰ τὴν διαχείριση τῆς περιουσίας τους, διακεκριμένους ἀπὸ αὐτούς²⁷. Οἱ ἴδιοι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ προσελάμβαναν κάποια νομικὰ περιβλήματα²⁸ (δίχως ποτὲ νὰ ταυτίζονται μὲ αὐτά), προκειμένου νὰ διαχειρίζονται τὴν περιουσία πὺ ἀφιερωνόταν σὲ αὐτούς. Ἀλλὰ ἀφοῦ ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ ἐκ παραδόσεως συνιστοῦσαν **παράλληλους** ὀργανισμοὺς γιὰ τὴν διασφάλιση τῆς περιουσίας τους, ὁ ἴδιος φέρει καὶ τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως.

*Ὅπως ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς εἶναι ἓνα Πρόσωπο, ἔχει μια Ὑπόσταση με δύο φύσεις, τὴ Θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη, οἱ ὁποῖες ἐνώνονται ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀναλλοιώτως, ἔτσι καὶ ἡ **Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ**, ἡ ὁποία εἶναι **τὸ Σῶμα τοῦ**, τοῦ ὁποίου ἡ Κεφαλὴ εἶναι ὁ Χριστὸς, ἔχει δύο φύσεις, **τὴ Θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη**, εἶναι δηλαδή Θεανθρώπινη. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο δὲν διαχωρίζεται ἡ **Θεία φύση τῆς Εκκλησίας** καὶ τῶν οργανωτικῶν υποδιαιρέσεων ἀπὸ τὴν **ἀνθρώπινη φύση τῆς**, ἔτσι ὥστε ἡ Θεία φύση τῆς νὰ μὴν ὑπόκειται στὴν κρατικὴ ἐποπτεία τοῦ Τμήματος Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Ἐρευνας καὶ Θρησκευμάτων, ἀλλὰ ἡ ἀνθρώπινη φύση τῆς, ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴ νομικὴ προσωπικότητάς τῆς καὶ ὡς πρὸς τὴ θρησκευτικὴ νομικὴ προσωπικότητα τῶν Μητροπόλεων τῆς, νὰ ὑπόκειται στὴν ἴδια ἐποπτεία τοῦ Τμήματος Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων. Ὁ μονοφυσιτισμὸς προσβάλλει αἰρετικὰ τὴ μια ἀπὸ τὶς δύο φύσεις εἴτε τοῦ Χριστοῦ (Κεφαλῆς τῆς Εκκλησίας), εἴτε τῆς Εκκλησίας (Σώματος τοῦ Χριστοῦ). Ἡ αἰρετικὴ προσβολὴ τῆς Θείας φύσης τῆς Εκκλη-*

²⁶ Αὐτόθι.

²⁷ Δηλαδή πῶς γινόταν αὐτὴ ἡ διάκριση; Ὑπῆρχαν παράλληλοι ὀργανισμοὶ μὲ διαφορετικὴ ἐπωνυμία; Γιὰ παράδειγμα, ἡ Μονὴ Μεγίστης Λαύρας ὡς ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς ἴδρυσεν ποτὲ κάποιον “Ὄργανισμὸ Διαχείρισης τῆς Μοναστηριακῆς Περιουσίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας”, ἡ ἄσκούσε ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς τῆς τὴν διαχείριση τῆς περιουσίας τῆς, οὔσα περιβεβλημένη μὲ τὴν ἰκανότητα τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς ἀπ’ ἀρχῆς;

²⁸ Μποροῦμε νὰ ἀνομιάσουμε καὶ ὡς «νομικὰ ἐνδύματα».

σίας από τον μονοφυσιτισμό αποτελεί φαινόμενο της εποχής μας, δηλαδή τούτο πράττει ο Οικουμενισμός, ο Διαχριστιανικός και ο Διαθρησκευτικός²⁹.

Ἐδῶ θὰ διαφωνήσουμε μὲ τὸν κ. Κυριαζόπουλο. Κατ' ἀρχὴν ποῦ τὸ εἶδε γραμμένο ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει θεϊκὴ φύση; Ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χριστὸς, πράγματι ἔχει δύο φύσεις, ἀλλὰ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας πῶς ἔχει δύο φύσεις; Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ θεϊκὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας; Ὑπάρχει ἄλλη θεϊκὴ φύση ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φύση τοῦ Ἐνὸς ἐν Τριάδι Θεοῦ; Κατὰ τὸν κ. Κυριαζόπουλο, ὑφίσταται κάποια δευτέρη θεϊκὴ φύση, ἡ θεϊκὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας; Τὶ διατυπώσεις εἶναι αὐτές; Τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἀποτελοῦν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μόνον ἀνθρώπινη φύση καὶ εἶναι συσσωματωμένοι στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴν τὴν ἐνσωμάτωση τελεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ οἱ ἄνθρωποι – μέλη τῆς Ἐκκλησίας- μετέχουν τῆς ἁγιαστικῆς Χάριτος ἀπὸ τὴν κοινωνία τους μὲ τὸ ἀναστημένο σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Κληρὸς (μὲ κεφαλαῖο Κ φυσικά³⁰) καὶ ὁ λαὸς, μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ σὲ κάποια γεωγραφικὴ περιοχὴ, ἀποτελοῦν μίαν Τοπικὴ Ἐκκλησία, μίαν Ἐπισκοπὴν, μίαν Ἐνορίαν ἢ μίαν Μοναστικὴ ἀδελφότητα. Ὡς ἄνθρωποι, λοιπὸν, «σάρκα φοροῦντες καὶ τὸν κόσμον οἰκοῦντες» εἶναι ταυτοχρόνως καὶ πολῖτες κάποιων Κρατῶν καὶ ἐνεργοῦν σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῶν Κρατῶν αὐτῶν. Ἀξιοποιοῦν λοιπὸν τὶς ἐκάστοτε καὶ ἐκασταχοῦ νομοθεσίες προκειμένου νὰ διασφαλίζουν τὰ στοιχειώδη δικαιώματα τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν διοικητικῶν τους ὑποδιαίρεσεων μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο. Ὅταν τὰ Κράτη δὲν ἀναγνωρίζουν στοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς ὀργανισμοὺς αὐτοδικαίως τὸ δικαίωμα νὰ ἔχουν περιουσία³¹, τότε μποροῦν νὰ συστήσουν νομικὰ πρόσωπα μὲ τὴν δικὴ τους ἐπωνυμία καὶ διοικούμενα ἀπὸ τὴν διοίκηση ἐκάστου ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ³² καὶ ἐξυπηρετεῖται ὁ σκοπὸς τῆς διαφυλάξεως τῶν λατρευτικῶν χώρων καὶ ἡ ἀπρόσκοπτη τέλεση τῆς θείας λατρείας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Θεία Φύση τῆς Τριαδικῆς Θεότητος, ἡ ὁποία παραμένει ἐνωμένη ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ Προσώπῳ τοῦ Θεοῦ Λόγου, δὲν ἔχει καμία συμμετοχὴ στὰ γήινα καὶ τὰ ὑλικά πράγματα. Οὐτε φυσικὰ ὑφίσταται κάποια ἰδιαίτερη «θεϊκὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας» κατὰ τὴν νεοφανῆ δοξασία τοῦ κ.

²⁹ Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, ἔθ. ἀν., σελ. 26-27.

³⁰ Ἡ ἐνόχληση αὐτῶν ποῦ βλέπουν νὰ γράφεται ἡ λέξη Κληρὸς μὲ κεφαλαῖο «Κ» ἀποκαλύπτει ὑπολανθάνοντα συμπλέγματα κατὰ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου. Πάντως στὴν ὀρθόδοξη παράδοση ὁ σεβασμὸς στὸ θεσμὸ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου εἶναι βασικὸ χαρακτηριστικόν.

³¹ Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τὶς Μητροπόλεις, Ἐνορίες καὶ Μονές τῶν ΓΟΧ στὴν Ἑλλάδα.

³² Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔκαναν μέχρι τώρα μὲ τὴν σύσταση Ἀστικῶν Ἐταιριῶν καὶ Σωματείων καὶ ἀπὸ τὸ 2014 μὲ τὴν σύστασιν ὀνπ/ἐνπ.

Κυριαζόπουλου, ό όποϊός φθάνει στο σημείο να θεωρήσει ότι ή θεϊκή αυτή φύση τής Έκκλησίας **προσβάλλεται** από την πρόσληψη νομικής προσωπικότητας έκ μέρους τών προσώπων, τά όποϊα συναποτελοῦν τά μέλη μιᾶς Τοπικῆς Έκκλησίας, Μητροπόλεως, Ένορίας ή Έπισκοπῆς. Φθάνει ακόμη στο σημείο ό κ. Κυριαζόπουλος να θεωρήσει ότι εάν τó νομικό πρόσωπο μιᾶς Μητροπόλεως έποπτευόταν από τó Τμήμα Έτεροδόξων τού Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων³³, τότε και ή «θεϊκή φύση» τής Έκκλησίας θα έτίθετο υπό κρατική έποπτεία! Ασχέτως με τó τι έννοει ό κ. Κυριαζόπουλος ως «θεϊκή φύση» τής Έκκλησίας, τó να θεωρήσει ότι είναι δυνατόν να υπόκειται σε κρατική έποπτεία, αποτελεί τήν αίρεση τού Θεοπασχιτισμοῦ. Διότι έξ όρισμοῦ ή θεία φύσις είναι άπαθής και άνεπηρέαστη από ό,τιδήποτε γήϊνο.

Είναι λυπηρόν, αλλά ό κ. Κυριαζόπουλος θέλοντας να προσάψει σε έμᾶς τήν αίρεση τού Μονοφυσιτισμοῦ, απέδειξε έαυτόν ως φρονούντα τήν αίρεση τού Θεοπασχιτισμοῦ: «λάκκον ὤρουξε και άνέσκαψεν αυτόν, και έμπεσεϊται εις βόθρον, όν ειργάσατο» (Ψαλμ. Ζ΄ 16).

7. Ο δῆθεν ύποβιβασμός τού νομικοῦ καθεστῶτος τών ΓΟΧ

Ο κ. Κυριαζόπουλος ισχυρίζεται ότι με τήν υϊοθέτηση τού θεσμοῦ τών νομικῶν προσώπων τού Ν.4301 ύποβαθμίζεται τó καθεστῶς «πλήρους θρησκευτικῆς έλευθερίας τής Έκκλησίας τών ΓΟΧ»³⁴. Για να αποδείξει αυτόν τόν ισχυρισμό λέγει ότι:

α΄) Δέν απαιτεϊται απόκτηση νομικῆς προσωπικότητας οϊουδήποτε είδους προκειμένου μία θρησκευτική κοινότητα να απολαμβάνει θρησκευτικῶν προνομίων³⁵. Πράγματι αυτό ισχύει, αλλά δίχως νομική προσωπικότητα ύπάρχουν δυσκολίες. Διότι μέσα στα πλαίσια τής θρησκευτικῆς έλευθερίας είναι και ή δυνατότητα τής άνεγέρσεως χώρων λατρείας, τó ιδιοκτησιακό καθεστῶς τών όποϊών πρέπει να διασφαλισθεϊ. Και αυτό δέν γίνεται χωρίς τήν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητας. Άλλωστε για τόν λόγο αυτό οϊ ΓΟΧ από τά πρώτα χρόνια τού Ίερού Αγῶνος τους συνέστησαν νομικά πρόσωπα, ὅπως τó μέχρι σήμερα ύφιστάμενο σωματείο «Έλληνική Θρησκευτική Κοινότης τών Γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανῶν».

β΄) Δέν έρευνήθηκε από τήν Έκκλησία μας ἄν:

ο Νόμος 4301/2014 είναι σύμφωνος και σε ποιᾶ έκταση με τα διεθνή standards του διεθνούς και συνταγματικοῦ δικαιώματος στην εύλογη απόκτηση

³³ Πράγμα πού δέν ισχύει ὅπως είπαμε στο Α΄ μέρος. Άλλωστε τó τμήμα έτεροδόξων και έτεροθρήσκων έχει ήδη καταργηθεϊ τήν στιγμή πού γράφονται οϊ γραμμές αυτές! Μία εξέλιξη πού δέν μπορούσαν να φαντασθοῦν οϊ κατά φαντασίαν όμολογητές!...

³⁴ Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *έθ. άν.*, σελ. 10.

³⁵ Αυτόθι.

νομικής προσωπικότητας από τους θρησκευτικούς οργανισμούς, χωρίς υπέρμετρη διείδυση (*entanglement*) στις εσωτερικές τους υποθέσεις.³⁶

Ο κ. Κυριαζόπουλος (ό οποίος προφανώς τὸ ἐρεῦνησε) δὲν μᾶς λέγει ἀπὸ ποῦ προκύπτει ὅτι εἶναι μεγαλύτερη ἢ «διείσδυση» τοῦ Κράτους στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῶν θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων ἀπ' ὅτι σὲ αὐτὲς τῶν σωματείων καὶ τῶν ἀστικῶν ἐταιριῶν;

γ') Δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος τοῦ Ν.4301 διότι ὑπάρχει πάντοτε ἡ δυνατότητα ἰδρύσεως νομικῶν προσώπων τοῦ Αστικοῦ Κώδικα, ἀλλὰ οὔτε καὶ αὐτὸ ἦταν ἀναγκαῖο διότι ἤδη διαθέταμε ἰδιόρρυθμη νομικὴ προσωπικότητα:

Διότι ἡ ἰδιόρρυθμη νομικὴ προσωπικότητα τῆς Εκκλησίας ΓΟΧ καὶ τῶν οργανωτικῶν τῆς υποδιαιρέσεων ἀναγνωρίζεται εὐθέως ἀπὸ τὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία (ἄρθρο 13 τοῦ Συντάγματος) αὐτοτελῶς, ἀλλὰ καὶ σε συνδυασμὸ με τὴν ἐλευθερία τοῦ συνεταιρίζεσθαι (ἄρθρο 12 τοῦ Συντάγματος), σύμφωνα με τὴν ἀπόφαση 327/2011 τοῦ Εφετείου Λάρισας, ἡ ὁποία ἐναρμονίζεται με τὴν ἀπόφαση τοῦ Ευρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων «Καθολικὴ Εκκλησία Χανίων κατὰ Ἑλλάδος» τοῦ 1997³⁷.

Ο κ. Καθηγητὴς εἶχε ἀντίθετη γνώμη τὸ ἔτος 2015 ὅταν σχολίαζε τὴν προαναφερθεῖσα ἀπόφαση τοῦ ΕΔΑΔ. Τότε ἔλεγε:

«Διαφωνῶ με αὐτὴ τὴν ἀπόψη διότι ἀν δὲν ἀποκτήσει νομικὴ προσωπικότητα δηλαδὴ σωματείου γιὰ παράδειγμα μὴ κοινότητα τῶν Γ.Ο.Χ. τότε δὲν ἔχει αὐτοδικαίως νομικὴ προσωπικότητα: τὸ α. 13 δὲν ἐξασφαλίζει νομικὴ προσωπικότητα στὶς κοινότητες τῶν Γ.Ο.Χ. οὔτε σε καμία ἄλλη θρησκευτικὴ κοινότητα.

*Ἄλλη εἶναι ἡ περίπτωση τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας Χανίων (...) ἄλλη ἡ περίπτωση τῶν Γ.Ο.Χ. διότι σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση πρέπει νὰ ἀποκτήσει νομικὴ προσωπικότητα με τὸν ἀστικὸ κώδικα ἢ τώρα πια πού ὑπάρχει ὁ νέος νομὸς γιὰ τὶς θρησκευτικὲς νομικὲς προσωπικότητες ὁπότε **μποροῦν νὰ χρησιμοποιήσουν αὐτὸ τὸ νόμο**»³⁸.*

Ἀσφαλῶς μπορεῖ νὰ ἀλλάξει γνώμη ὁ κ. Καθηγητὴς, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ αἰτολογήσει ἐπαρκῶς τὴν μεταβολὴ τῆς γνώμης του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δὲν εἶδαμε στὴν γνωμοδότηση αὐτῆ.

δ') Τὸ νομικὸ καθεστῶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔκαναν χρῆση τοῦ Ν.4301, εἶναι καθεστῶς πλήρους ἐλευθερίας, ἐνῶ ὅσων ἔκαναν χρῆση αὐτοῦ τοῦ νόμου εἶναι «ἐμφανῶς ὑποβαθμισμένο» λόγω τῆς ὑπερβολικῆς «θεσμικῆς προσαρμογῆς τους, με τὶς μορφές τοῦ θρησκευτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, τῆς ἐποπτευόμενης ἀπὸ τὸ Τμήμα Ἑτεροδόξων καὶ Ἑτεροθρήσκων τοῦ Υπουργείου Παιδείας, ὅπως

³⁶ Αὐτόθι, σελ. 10-11.

³⁷ Αὐτόθι, σελ. 11

³⁸ Κυριάκου Κυριαζόπουλου, «Ἡ ἀκίνητη περιουσία τῶν Παλαισημερολογιτῶν ἢ Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν», βιντεοσκοπημένο ἀνοικτὸ μάθημα ΑΠΘ τῆς 15-09-2015, ἀπὸ τὸ 18^ο λεπτό καὶ μετὰ: <http://delos.it.auth.gr/opendelos/player?rid=c4bb7aca>

αποδεικνύεται στην παρούσα Γνωμοδότηση και συνοψίζεται στο Συμπέρασμά της»³⁹.

Δυστυχώς παραλείπεται ή απόδειξις. Απλώς ο συντάκτης της γνωμοδοτήσεως επαναλαμβάνει 8 φορές⁴⁰ ότι το νομικό καθεστώς των νομικών προσώπων του Ν.4301 είναι υποβαθμισμένο, το γράφει άλλη μία και στα συμπεράσματα και θεωρεί ότι αποδείχθηκε! Είναι έπισημονική εργασία αυτή;

Αντί αποδείξεως, αναφέρεται στο άρθρο 13 του Συντάγματος λέγοντας ότι οί ΓΟΧ είναι γνωστή θρησκεία και καταγράφει γνωστές έρμηνευτικές δηλώσεις, γνωμοδοτήσεις, αποφάσεις δικαστηρίων, οί όποιες αναφέρονται στην θρησκευτική έλευθερία των ΓΟΧ, τὰ δικαιώματά τους, τήν καταχώρηση των μυστηρίων τους κ.λπ.⁴¹, τὰ όποια είναι γνωστά σέ έμās έδω και δεκαετίες. Αυτό που δέν μās αναφέρει όμως είναι γιατί όλα αυτά τὰ δικαιώματα που προανέφερε δέν ισχύουν για τὰ νομικά πρόσωπα του Ν.4301. Διότι απ' ότι γνωρίζουμε, **όλα ισχύουν στο άκέραιο και για τὰ νομικά πρόσωπα του Ν.4301.**

ε') Και ένω προσπαθει να αποδείξει, άνευ αποδείξεων, ότι οί θρησκευτικές κοινότητες των ΓΟΧ που έχουν προσλάβει νομική προσωπικότητα του Ν.4301 έχουν υποβαθμισμένο νομικό καθεστώς σέ σχέση με τις άλλες που έχουν νομική προσωπική μορφή του Αστικού κώδικα είτε δέν διαθέτουν κανενός είδους νομική προσωπικότητα, έρχεται στην σελ. 21 (και στην σελ 44) και γράφει ό κ. Κυριαζόπουλος: «Όλες οι θρησκευτικές κοινότητες, είτε έχουν νομική προσωπικότητα του Αστικού Δικαίου ή του Νόμου 4301/2014 είτε δεν έχουν, απολαμβάνουν των θρησκευτικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ειδικότερα της θρησκευτικής ελευθερίας»⁴².

Συνεπώς που είναι ή υποβάθμιση του νομικού καθεστώτος των ΓΟΧ από τήν χρήση του Ν.4301;

8. Η άνευ προσλήψεως νομικής προσωπικότητας λειτουργία της Έκκλησίας των ΓΟΧ και των οργανωτικών της υποδιαιρέσεων

Ο κ. Κυριαζόπουλος λέγει ότι το Κράτος είναι υποχρεωμένο να σέβεται το έσωτερικό δίκαιο των θρησκευτικών κοινοτήτων άκόμη και άν αυτό δέν

³⁹ Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ένθ. άν.*, σελ. 13-14.

⁴⁰ Επαναλαμβάνει αναποδεικτως τήν άποψη αυτή στις σελ. 7, 10, 14, 11, 34, 39, 44, 48, 77 της γνωμοδοτήσεώς του. Θα άρκοϋσε να τήν αναφέρει μόνον μία φορά και να τήν αποδείξει με τεκμήρια.

⁴¹ Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ένθ. άν.*, σελ. 16-21.

⁴² Διαβεβαιώμε τους άναγνώστες μας, ότι δέν χρηματίσαμε τον κ. Καθηγητή για να συμπεριλάβει αυτήν τήν παρατήρηση, ή όποία αποδομεί σέ μεγάλο βαθμό τήν όλη γνωμοδότησή του.

ἔχει ἀναγνωριστῆ συμπεριλαμβανόμενο σὲ κάποιο κανονισμό θρησκευτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου⁴³. Πράγματι, ἀλλὰ ἂν τὸ ἐσωτερικὸ αὐτὸ δίκαιο συμπεριληφθεῖ σὲ ἀναγνωρισμένο κανονισμό, τότε γίνεται εὐκολότερη ἡ ἐπίλυση τῶν διαφορῶν, οἱ ὁποῖες καταλήγουν στὰ δικαστήρια. Καὶ αὐτὲς οἱ περιπτώσεις δὲν εἶναι σπάνιες ἀπ' ὅσο ἡ πείρα μᾶς ἔχει διδάξει.

Ὁ συντάκτης τῆς γνωμοδότησεως ἀναφέρει ἀναποδείκτως, ὅτι ἡ ἀπόκτηση νομικῆς προσωπικότητος δὲν εἶναι σύμφωνη μὲ τὴν Ἱερὰ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὀνομάζει σωματριοποίηση, ἐνῶ θεωρεῖ σύμφωνη μὲ τὴν Ἱερὰ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας τὴν σύσταση νομικῶν προσώπων μόνον γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τοῦ ἰδιοκτησιακοῦ καθεστῶτος τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, τῆ διοίκηση καὶ τῆ διαχείρισή της⁴⁴. Γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ ἔχουμε ἀσχοληθεῖ προηγουμένως ἀρκετά. Κατακρίνει τὴν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος τόσο ὡς σύστημα τῆς παπικῆς ἐκκλησίας ὅσο καὶ τῆς προτεσταντικῆς. Τῆς πρώτης γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ διοικητικοῦ ἐλέγχου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν ἀπὸ τὴν «ἅγια ἔδρα», τῆς δεύτερης γιὰ τὸν ἔλεγχο αὐτῶν ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα προτεσταντικά κράτη ποὺ θεσπίζουν τοὺς καταστατικούς τοὺς χάρτες⁴⁵. Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὸ διερωτᾶται κανεὶς γιὰτὶ ὁ ἴδιος προτείνει τὴν ψήφιση νόμου ἀπὸ τὸ Κράτος γιὰ τὴν ἔγκριση ἐνὸς Καταστατικοῦ Χάρτη γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ; Ἐπιπλέον, εἶναι ἄτοπος ὁ συσχετισμὸς τῶν ἀσφυκτικῶς ἐλεγχόμενων ἀπὸ τὸ κράτος ΝΠΔΔ μὲ αὐτῶν τῶν ΝΠΔ. Στὰ πρῶτα, τὸ Κράτος θεσπίζει τοὺς καταστατικούς χάρτες, ἢ τὰ καταστατικά τοὺς. Στὰ δεύτερα οἱ ἴδιοι οἱ ἰδρυτὲς διαμορφώνουν τὸ καταστατικὸ ἢ τὸν κανονισμό τοὺς ὅπως θέλουν, μέσα στὰ γενικὰ πλαίσια ποὺ ὀρίζει ὁ νόμος γιὰ τὸν κάθε τύπο νομικοῦ προσώπου.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀρνεῖται τὴν δυνατότητα καλύτερης νομικῆς θεωρητικῆς τῆς Ἐκκλησίας μας ἐναντι διακρίσεων μὲ τὴν χρῆση προσφορότερων μορφῶν νομικῆς προσωπικότητος. Ἰσχυρίζεται ὅτι ἀρκεῖ ἡ ἴδια ἢ ὑπαρξὴ τῶν θρησκευτικῶν ὀργανισμῶν «*καὶ ἐιδικότερα τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ καὶ τῶν διοικητικῶν τῆς υποδιαίρεσεων, οἱ ὁποῖες ἀπολαμβάνουν αὐτοδικαίως τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, τῆς θρησκευτικῆς ἰσότητος καὶ τῶν λοιπῶν θρησκευτικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀπόκτηση νομικῆς προσωπικότητος τοῦ Αστικοῦ Κώδικα ἢ τοῦ Νόμου 4301/2014, ἢ ἀπὸ τὴν παντελῆ μὴ ἀπόκτηση νομικῆς προσωπικότητος*»⁴⁶. Αὐτὰ ἰσχύουν μόνον στὴν θεωρία καὶ στὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. Καθηγητοῦ. Ἐμεῖς ζοῦμε καθημερινῶς τὴν πραγματικότητα καὶ γνωρίζουμε πολὺ καλύτερα ἀπὸ κάθε ἐξωτερικὸ πρᾶγμα τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα συνεχῶς ἀνιμετωπίζουμε κατὰ τὶς ἀντιδικίες τῆς Ἐκκλησίας μας ἢ τῶν Μοναστηρίων τῆς μὲ Μητροπόλεις ἢ

⁴³ Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 22.

⁴⁴ Αὐτόθι, σελ. 23.

⁴⁵ Αὐτόθι.

⁴⁶ Αὐτόθι, σελ. 32-33.

Μονές τῆς κρατούσης ἐκκλησίας. Μεταξὺ τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἀντιδίκων μας εἶναι πάντοτε ὁ τόνισμός ὅτι αὐτοὶ ἀποτελοῦν Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ἐνῶ ἐμεῖς δὲν ἔχουμε καμία ἀναγνώριση ἢ ἀποτελοῦμε σωματεῖα ἢ ἀστικές ἐταιρίες.

8.1 Παραδείγματα τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὴν ἀναγκαιότητα νομικῆς προσωπικότητος τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῶν διοικητικῶν τῆς ὑποδιαίρεσεων

α') Προσφάτως χρειάσθηκε νὰ ὑποβάλλουμε ἔγγραφα γιὰ ἔκδοση θεωρήσεως («βίζας») θρησκευτικῶν λειτουργῶν, σὲ Κληρικούς μας τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ ὅποιοι ἔρχονται νὰ ὑπηρετήσουν ἐκκλησιαστικὰ στὴν Ἑλλάδα καὶ μεταξὺ τῶν ἀναγκαίων νομιμοποιητικῶν ἐγγράφων μᾶς ἐζητήθη ἀπόφαση ἀναγνωρίσεώς μας ὡς νομικοῦ προσώπου.

β') Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴν νόμιμη ἴδρυση Ἐνορίας τῆς Ἐκκλησίας μας σὲ Κράτος τῆς Ανατολικῆς Εὐρώπης ἀπὸ κάποιον Ἱερέα μας ἐκεῖ. Μᾶς ζητήθηκε νὰ ἀποστείλουμε τὰ ἀποδεικτικὰ ἔγγραφα γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος.

γ') Ἐνα ἄλλο πρόσφατο γεγονός εἶναι τὸ ἐξῆς: Μία Μοναχὴ ἔκτισε ἕνα Μοναστηράκι τοῦ ὁποίου εἶχε τὴν ἰδιοκτησία ἐπ' ὀνόματί της. Ἐκανε διαθήκη ὅτι ἀφήνει τὸ Μοναστηράκι αὐτὸ στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν τῶν ΓΟΧ. Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἔχει νομικὴ προσωπικότητα, ὁπότε δὲν μποροῦσε νὰ δεχθεῖ τὴν κληρονομία. Εὐτυχῶς οἱ φυσικοὶ κληρονόμοι τῆς Μοναχῆς εὐσεβεῖς ὄντες, ἀφοῦ πρῶτα δέχθηκαν τὴν κληρονομία, πλήρωσαν φόρους καὶ πρόστιμα (διότι ἡ Μονὴ εἶχε ἀνεγερθεῖ δίχως ἄδεια), καὶ κατόπιν μεταβίβασαν τὴν Μονὴ στὸ «Γενικὸ Ταμεῖο τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος». Ἐτυχε νὰ εἶναι εὐσεβεῖς ἄνθρωποι καὶ ἐνῶ ξόδευσαν ἀρκετὰ χρήματα, μεταβίβασαν τὸ Μονύδριον στὸ Γενικὸ Ταμεῖο γιὰ νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἐπιθυμία τῆς Μοναχῆς. Ἄν ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν τῶν ΓΟΧ εἶχε νομικὴ προσωπικότητα, θὰ μποροῦσε νὰ ἀποδεχθεῖ τὴν κληρονομία τῆς Μοναχῆς καὶ θὰ εἶχαν ἀποφευχθεῖ πολλὰ ἐπιπλέον ἔξοδα, δεδομένου ὅτι σὲ πρόσφατο Νόμο γιὰ τὴν νομιμοποίηση αὐθαιρέτων κτισμάτων, προβλέπεται ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ πρόστιμα γιὰ τὴν νομιμοποίηση λατρευτικῶν χώρων, πού ἀνήκουν σὲ νομικὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ.

Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ προσλαμβάνουν νομικὴ προσωπικότητα οἱ ὀργανωτικὲς ὑποδιαίρεσεις τῆς Ἐκκλησίας, δίχως φυσικὰ νὰ ταυτίζονται αὐτὲς μὲ τὴν νομικὴ προσωπικότητα πού προσλαμβάνουν.

8.2. Ἡ ἰδιόρρυθμη νομικὴ προσωπικότητα τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ, τὴν ὁποία προκρίνει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, εἶναι κατώτερη ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὁποία παρέχει ὁ Ν.4301.

Κατ' ἐπανάληψιν ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀναφέρεται στὴν δῆθεν ἀνωτερότητα τῆς προτάσεώς του, ἢ ὁποία εἶναι:

*Η διατήρηση της εκ του Συντάγματος ιδιόρρυθμης νομικής προσωπικότητας της Εκκλησίας ΓΟΧ και των οργανωτικών της υποδιαιρέσεων - χωρίς την ανάγκη υιοθέτησής από αυτές κάποιας άλλης μορφής νομικής προσωπικότητας, εκείνης του Αστικού Κώδικα ή του Νόμου 4301/2014(...)*⁴⁷

Διότι λέγει ότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ Ἐκκλησία μας θὰ μπορεῖ νὰ ἐκδίδει κανονισμοὺς γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ διοίκησή της κατὰ τὸ ἐσωτερικό της δίκαιο, οἱ ὁποῖοι ὡς μὴ ἐνσωματωμένοι σὲ κάποιο κανονισμὸ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου ἢ καταστατικὸ σωματείου ἢ ἀστικῆς ἐταιρίας, δὲν θὰ τίθεται ὑπὸ τὴν ἐποπτεία καὶ τὸν ἔλεγχο κάποιας κρατικῆς ἀρχῆς⁴⁸.

Κατ' ἀρχὴν τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα ἐπιτυγχάνεται μὲ προσφορότερο τρόπο ἀπὸ τὴν δυνατότητα, τὴν ὁποία ἔχει τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο τοῦ Ν.4301 γιὰ τὴν ἔκδοση ἐσωτερικῶν κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπίσης δὲν ἀπαιτεῖται νὰ κατατίθενται στὸ Πρωτοδικεῖο πρὸς ἔγκρισιν κάθε φορὰ.

Ἐπειτα, αὐτὴ ἡ «διατήρηση τῆς ἐκ τοῦ Συντάγματος ιδιόρρυθμης νομικῆς προσωπικότητας» τῆς Ἐκκλησίας μας πῶς θὰ ἀναγνωρισθεῖ; Μήπως μὲ νόμο τοῦ Κράτους; Στὸς κινδύνους αὐτῆς τῆς λύσεως ἔχουμε ἤδη ἀναφερθεῖ.

Ἐνῶ, λοιπόν, ὁ κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ ὅτι ἡ καλύτερη λύση γιὰ ἐμᾶς εἶναι «ἡ διατήρηση τῆς ιδιόρρυθμης νομικῆς προσωπικότητας» πού ἔχουμε «ἐκ τοῦ Συντάγματος», προτετείνει ἐπίσης τὴν:

*ἰδρυση σωματείων ἢ αστικῶν εταιριῶν μόνο για το ιδιοκτησιακό καθεστῶς των στοιχείων της εκκλησιαστικῆς περιουσίας και για τη διοίκηση και διαχείρισή της*⁴⁹.

Τότε τί εἶδους νομικὴ προσωπικότητα εἶναι αὐτὴ ἡ ιδιόρρυθμη, ἡ ὁποία δὲν θὰ μᾶς παρέχει τὸ δικαίωμα τῆς ἰδοκτησίας καὶ θὰ χρειάζεται πάλι νὰ ἰδρῶνουμε σωματεία καὶ ἀστικὲς ἐταιρίες γιὰ τὴν διοίκηση καὶ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας; Ἡ νομικὴ προσωπικότητα τῶν Θρησκευτικῶν / Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων ἔχει τὴν δυνατότητα κτήσεως περιουσίας δίχως τὴν παράλληλη ἰδρυση ἰδιαιτέρων νομικῶν προσώπων τοῦ Αστικοῦ Κώδικα, γιὰ τὴν διοίκηση καὶ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἄρα καὶ ἐδῶ πλεονεκτεῖ ἡ πρώτη νομικὴ μορφή ἔναντι τῆς δεύτερης.

8.3 Ἡ δῆθεν διευρυμένη κρατικὴ ἐποπτεία

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἰσχυρίζεται ὅτι τὰ Θρησκευτικὰ / Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα τελοῦν ὑπὸ «διευρυμένη κρατικὴ ἐποπτεία» καὶ μποροῦν σὲ κάποιες περιπτώσεις νὰ διαλυθοῦν μὲ δικαστικὴ ἀπόφαση...

«...ενῶ οἱ λοιπές Μητροπόλεις ΓΟΧ στην Ελλάδα, καθὼς και οἱ λοιπές οργανωτικὲς υποδιαιρέσεις της Εκκλησίας ΓΟΧ, ἀν δὲν ἔχουν νομικὴ

⁴⁷ Αὐτόθι, σελ. 37. Βλ. καὶ αὐτόθι σελ. 54 - 55.

⁴⁸ Αὐτόθι.

⁴⁹ Αὐτόθι, σελ. 55.

προσωπικότητα του Αστικού Κώδικα, δεν υπόκεινται σε καμία κρατική ως προς τη λειτουργία τους εποπτεία»⁵⁰.

Κατ' αρχήν δὲν υπόκεινται σὲ κάποια «διευρυμένη κρατική εποπτεία», διότι ὁ ἔλεγχος γιὰ τὴν νομιμότητα τῆς λειτουργίας εἶναι δεδομένος καὶ κοινὸς γιὰ ὅλα τὰ νομικά πρόσωπα κάθε εἴδους. Συνεπῶς ἀκόμη καὶ ἡ ἰδιόρρυθμη νομικὴ προσωπικότητα, πὺ προτείνει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, καὶ αὐτὴν υπόκειται στὴν ἴδια ἀκριβῶς κρατικὴ εποπτεία. Διότι, ἐξ ὀρισμοῦ⁵¹, δὲν ὑπάρχει νομικὴ προσωπικότητα μόνο μὲ δικαιώματα, δίχως ἀντίστοιχες ὑποχρεώσεις. Ἄν ἓνας ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς δὲν ἔχει νομικὴ προσωπικότητα, πάλι ἐποπτεῦεται, διότι λ.χ. ἐλέγχεται ἡ νομιμότητα τῶν θρησκευτικῶν τοῦ λειτουργῶν νὰ τελοῦν θρησκευτικὸς γάμους. Ἐὰν ἔχει προσλάβει νομικὴ προσωπικότητα καὶ αὐτὴ γιὰ τὸν ὅποιο-δήποτε λόγο διαλυθεῖ, δὲν διαλύεται καὶ ὁ ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς. Βεβαίως, ὑφίστανται συνέπειες ὡς πρὸς τὴν παρουσία τοῦ νομικοῦ προσώπου, ἀλλὰ πάντως δίχως νομικὴ προσωπικότητα παρουσία δὲν μπορεῖ νὰ διαθέτει οὕτως ἢ ἄλλως. Ὅποτε, ποῖο εἶναι τὸ πλεονέκτημα ἀπὸ τὴν μὴ πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητας;

8.4 Ἡ διοικητικὴ ἄδεια ἀνεγέρσεως χώρου λατρείας

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀνακριβῶς ἰσχυρίζεται ὅτι:

«Τὰ θρησκευτικὰ νομικά πρόσωπα – Μητροπόλεις ΓΟΧ καὶ τὸ ὑπὸ σύσταση ἐκκλησιαστικὸ νομικὸ πρόσωπο – Ἐκκλησία ΓΟΧ χρειάζονται διοικητικὴ ἄδεια ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Υπουργείου Παιδείας 1) γιὰ τὴν ἰδρυση καὶ λειτουργία χώρων λατρείας, καὶ 2) γιὰ τὴν ἐγκριση μεταστέγασης χώρων λατρείας. Ἀντιθέτως, οἱ λοιπὲς Μητροπόλεις ΓΟΧ στὴν Ελλάδα εξακολουθοῦν νὰ μὴν χρειάζονται τέτοια διοικητικὴ ἄδεια (...)»⁵².

α') Ἡ μοναδικὴ τέτοια ἄδεια πὺ ἔχει μέχρι στιγμῆς ἐκδοθεῖ γιὰ Θρησκευτικὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας μας ΔΕΝ ἐξεδόθη ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Υπουργείου Παιδείας (τὸ ὅποιο ἄλλωστε ἔχει ἤδη καταργηθεῖ), ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοίκησης.

β') Ὅπως κάλλιστα διαπίστωσε καὶ ὁ ἴδιος καὶ μᾶς ἀναφέρει στὴν ἐνδιάμεση ἀπάντησή του, ἡ Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοίκησης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1797802/Θ1/25-10-2018 ἀποφάσεως τῆς χορήγησε τέτοια διοικητικὴ ἄδεια ἀνεγέρσεως χώρου λατρείας στὴν «Ἀδελφότητα Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου ΝΠΙΔ» τοῦ Βόλου, ἡ ὁποία δὲν ἔχει τὴν νομικὴ προσωπικότητα τοῦ Θρησκευτικοῦ Νομικοῦ Προσώπου. Ἄρα, αὐτὴ ἡ διοικητικὴ ἄδεια ἀπαιτεῖται γιὰ κάθε νὰ πὺ κτίζεται ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα.

⁵⁰ Αὐτόθι, σελ. 75.

⁵¹ Κάθε νομικὸ πρόσωπο ὀρίζεται ὡς ὑποκείμενο δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων.

⁵² Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 76 (βλ. καὶ σελ. 66).

Για τούς μέχρι τώρα λειτουργούντες ναούς υπάρχει μία υπό διαμόρφωση διαδικασία αδειοδότησεως.

9. Η «εύρεια έννοια» τῆς Συνοδικότητος

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀφιερώνει ἰκανὸ μέρος τῆς γνωμοδοτήσεώς του γιὰ νὰ ἀναφερθεῖ στὸ κατ' αὐτὸν ἰδανικὸ σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ ἕναν συνδυασμὸ τῆς «Συνοδικότητος ὑπὸ τὴν στενὴν ἔννοια» καὶ τῆς «Συνοδικότητος ὑπὸ τὴν εὐρεία ἔννοια»⁵³. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο ἐννοιῶν εἶναι κατ' αὐτὸν, ὅτι ἡ πρώτη περιορίζει τὸν θεσμὸ τῆς Συνοδικότητος σὲ ἐπίπεδο μόνον Ἀρχιερέων (καὶ τὴν ἀποκαλεῖ «δεσποτοκρατία!»), ἐνῶ ἡ δευτέρη ἐπεκτείνεται καὶ σὲ ἐπίπεδο κατωτέρου Κλήρου καὶ λαϊκῶν⁵⁴. Θεωρεῖ ὅτι τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ συμμετέχει στὴν διοίκηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀποφασιστικῶς ἢ συμβουλευτικῶς⁵⁵, τῶν ἀρχιερέων περιοριζομένων μόνον στὶς ἀύστηρως ἱεραρχικὲς τοὺς ἀρμοδιότητες, τὶς ὁποῖες ὀρίζουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες⁵⁶. Ὁ κ. Καθηγητῆς θεωρεῖ ὅτι ἡ «Συνοδικότης ὑπὸ τὴν εὐρεία ἔννοια» δὲν ὑφίσταται πλέον, διότι ἡ «δεσποτοκρατία»: *«συναντάται σε ὅλες τις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες ως επιμέρους εκδήλωση του πάθους της εωσφορικής υπερηφανείας»*, προεβλήθη στὴν πανεπιστημιακὴ δογματικὴ ἀπὸ τὸν νεοημερολογίτη (συνάδελφο τοῦ κ. Κυριαζόπουλου) Καθηγητῆ καὶ μητροπολίτη κ. Ἰωάννη Ζηζιούλα καὶ *«συνιστᾶ μια ἀπὸ τις αἰρέσεις που αναγνωρίστηκαν ως επίσημη διδασκαλία των δέκα (10) – οι οποίες εκπροσωποῦσαν μόνον το ἕνα τρίτο (1/3) των Ορθόδοξων πιστῶν - ἀπὸ τις δεκατέσσερις (14) Αυτοκέφαλες Εκκλησίες που ἔχουν κοινωνία μεταξύ τους, στην Ψευδο-σύνοδο της Κρήτης του 2016»*⁵⁷.

Σὲ αὐτὸ τὸ ὁποῖο ὁ ἴδιος ἀποκαλεῖ «δεσποτοκρατία», ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀποδίδει ὅλα τὰ δεινὰ, λέγοντας:

Στη δεσποτοκρατία, ως γνωστόν, οφείλονται ὅλες οἱ σύγχρονες κακοδαιμονίες καὶ τὰ ναύαγια περὶ τὴν πίστη καὶ τὸ ἦθος στὶς Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, μεταξύ των οποίων ἡ κυριότερη εἶναι ἡ προϊούσα μετάλλαξη του φρονήματος καὶ τῆς πράξεως ἀρχιερέων, κληρικῶν, μοναχῶν, θεολόγων καὶ λαϊκῶν ἀπὸ Ορθόδοξο σε Οικουμενιστικὸ, με ἀποτέλεσμα οἱ ἐν λόγω οπαδοὶ του Οικουμενισμοῦ, ταυτόχρονα με τὴν ἐν λόγω μετάλλαξη του φρονήματός τους, νὰ μεταβάλλονται σε διώκτες των Ορθόδοξων στο φρόνημα κατηγορώντας τους σαν δῆθεν «φονταμενταλιστές», ἢ «μισαλλόδοξους» ἢ «θρησκευτικὸς εξτρεμιστές». Πρέπει νὰ υπομνησθεῖ ὅτι των σημερινῶν διωγμῶν των ἀντιοικουμενιστῶν ἀπὸ τους οἰκουμενιστὲς προηγήθηκε ὁ πρῶμος διωγμὸς των ΓΟΧ ἀπὸ το Κράτος καὶ τους Μητροπολίτες της

⁵³ Αὐτόθι, σελ. 30, 40-41, 55.

⁵⁴ Αὐτόθι.

⁵⁵ Αὐτόθι, σελ. 41.

⁵⁶ Αὐτόθι.

⁵⁷ Αὐτόθι, σελ. 30-31.

καινοτόμου νεοημερολογητικής Εκκλησίας της Ελλάδος κατά την περίοδο ιδίως από το 1951 έως το 1975⁵⁸.

Ο τελευταίος ισχυρισμός είναι αυθαίρετος και ο κ. Κυριαζόπουλος αποφεύγει να τον αποδείξει, εισάγοντάς τον με την φράση: «ώς γνωστόν»! Από ποῦ και ὡς ποῦ εἶναι «γνωστόν» κ. Καθηγητά; Αποδείξτέ το. Εὐλόγως μπορεί νὰ αναρωτηθεῖ κανεὶς ἂν ὄντως «ὅλες οἱ σύγχρονες κακοδαιμονίες» στὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, τὶς ὁποῖες ἀπαριθμεῖ ὁ κ. Καθηγητής, εἶχαν ἀποφευχθεῖ, ἂν ἡ λήψη ἀποφάσεων γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα γινόταν ἀπὸ κληρικολαϊκὰ σώματα. Διότι κάλλιστα θὰ μπορούσε νὰ ἀντιτάξει κάποιος, βλέποντας τὸ παράδειγμα τῶν προτεσταντῶν, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ δεινὰ θὰ εἶχαν ἐπέλθει αἰῶνες νωρίτερα, ἂν κληρικολαϊκὰ σώματα ἀσκούσαν διοίκηση στὶς τοπικὲς Ἐκκλησίες. Μάλιστα, ἡ ἄλωση τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸν Οἰκουμενισμό συνετελέσθη (μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ Διαγγέλματος τοῦ 1920 «πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ») ὅταν εἶχε ἰσχύσει τὸ σύστημα διοικήσεως, τὸ ὁποῖο ὀνειρεύεται ὁ κ. Κυριαζόπουλος! Ἐνῶ σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο εἶχε τὸ (κατὰ τὸν κ. Καθηγητὴ) «δεσποτοκρατικὸ» διοικητικὸ σύστημα, ὑπῆρξε ἓνα διάλειμμα κατὰ τὸ ὁποῖο ἰσχύσε αὐτὸ τὸ ὁποῖο ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὀνομάζει «Συνοδικότητα ὑπὸ τὴν εὐρεία ἔννοια»!

Αναφερόμαστε στὴν περίοδο 1860-1923, κατὰ τὴν ὁποία ἰσχυσαν οἱ λεγόμενοι «Γενικοὶ Κανονισμοί» (ἢ «Ἐθνικοὶ Κανονισμοί», ἀπὸ τὸ Γένος=Ἔθνος, δηλ. κανονισμοὶ τοῦ Γένους τῶν Ρωμιῶν) κατὰ τοὺς ὁποίους εἰσῆχθη τὸ λαϊκὸ στοιχεῖο στὴν διοίκηση τοῦ Πατριαρχείου. Ἡ Ἐκλογή τοῦ Πατριάρχου γινόταν ἀπὸ Κληρικολαϊκὸ σῶμα καὶ μία μικτὴ Κληρικολαϊκὴ Ἐπιτροπὴ ἀσκούσε τὴν διαχείριση καὶ διοίκηση τῶν μὴ πνευματικῶν ζητημάτων (κυρίως οικονομικῶν)⁵⁹. Τελευταῖος Πατριάρχης ποῦ ἐξελέγη μὲ τὶς διαδικασίες τῶν «Γενικῶν Κανονισμῶν», ἦταν ὁ ἀλήστου μνήμης Μελέτιος Μεταξάκης!...

Ὡς ἐκ τούτου σφάλλει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ὅταν ἀποδίδει στὴ «δεσποτοκρατία» τὴν αἰτία τῶν δεινῶν, τὰ ὁποῖα ἀναφέρει. Δὲν εἶναι τὸ σύστημα διοικήσεως ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ ἡ διεΐσδυση τῆς μασονίας στὶς τάξεις τοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου. Ἡ μασονία εἶχε ἤδη διεϊσδύσει στὶς ἀνώτερες τάξεις τῶν λαϊκῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Γένους καὶ πρέπει νὰ θεωρεῖται βέβαιο, ὅτι οἱ μασόνιοι λαϊκοὶ ἐκλεγέντες μέλη τοῦ κληρικολαϊκοῦ ἐκλεκτορικοῦ σώματος, βοήθησαν στὴν ἀναρρίχηση μασόνων στὸν Πατριαρχικὸ θρόνο. Ἀμφιβάλει κανεὶς γι' αὐτό; Ἡ ἔκβαση τῶν πραγμάτων τὸ ἀποδεικνύει.

⁵⁸ Αὐτόθι, σελ. 31.

⁵⁹ Δημήτριος Σταματόπουλος, «Ὁρθόδοξο Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως 1839-1923», 2008, *Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ἑλληνισμοῦ, Κωνσταντινούπολη* διαθέσιμο στὸ: <http://constantinople.ehw.gr/FORMS/fLemmaBodyExtended.aspx?lemmaID=10973> (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 7-3-2019).

Ἐμεῖς λοιπὸν θὰ ποῦμε, μακάρι ἢ «δεσποτοκρατία» στὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως νὰ εἶχε διατηρηθεῖ ἀδιάκοπα καὶ μετὰ τὸ 1860. Ἴσως τώρα νὰ εἶχε παραμείνει Ὁρθόδοξο.

Ἐπειτα, ὁ κ. Καθηγητὴς ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ «δεσποτοκρατία» συναντᾶται σὲ ὅλες τὶς Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες. Εἶναι αὐτὸ φαινόμενο τοῦ 20^{οῦ} αἰῶνα; Ὅχι βέβαια, διότι τὸ Ἐπισκοπικοσυννοδικὸ σύστημα (δίχως τὴν συμμετοχὴ κληρικολαϊκῶν σωμάτων μὲ ἀποφασιστικὴ ἀρμοδιότητα στὰ τῆς Ἐκκλησίας) ὑπῆρξε τὸ μόνον σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ δισχιλετὴς παράδοσή Της καὶ τὸ Κανονικὸ Της Δίκαιο. Τὸ σύστημα τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ὁ κ. Καθηγητὴς εἶναι καινοτόμο, ἀμάρτυρο ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Παράδοση καὶ ἀντικανονικό.

Ἀλλὰ ὁ κ. Κυριαζόπουλος φέρνει δύο παραδείγματα ἀπὸ τὴν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἓναν Ἱερὸ Κανόνα εἰς ὑπεράσπισιν τῆς θεωρίας του γιὰ τὸ ἰδανικὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ παράδειγμα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων κατὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ Ματθίου καὶ τὴν Ἀποστολικὴ Σύνοδο⁶⁰, τὴν Παρθωσικὴ Σύνοδο τοῦ 1917⁶¹ καὶ μία ἐρμηνεῖα τοῦ λδ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος⁶². Τὸ ἓνα παράδειγμα ἀφορᾷ τὸν 1^ο καὶ τὸ δεύτερο τὸν 20^ο αἰῶνα. Οἱ ἐνδιάμεσοι 18 αἰῶνες δὲν ἔχουν παραδείγματα; Κατ' ἀρχὴν νομίζουμε ὅτι δὲν εἶναι καθόλου ὀρθὴ ἡ ἀποψη, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἦταν σὲ πλάνη ἐπὶ αἰῶνες καὶ ἀνέμενε τὴν ἐμφάνιση κάποιου θεολογοῦντος Καθηγητοῦ γιὰ νὰ διορθώσει τὸν τρόπο διοικήσεώς Της! Ἐναν τέτοιον λογισμό ὑπερηφανείας θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν εἶχε διώξει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ὁ κ. Κυριαζόπουλος. Ἄς δοῦμε ὅμως τὰ τεκμήρια ποὺ ἐπικαλεῖται.

9.1 Τὸ παράδειγμα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων

9.1.2 Ἡ Ἐκλογὴ τοῦ Ματθίου

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ματθίου δὲν ἀποτελεῖ παράδειγμα κληρικολαϊκοῦ ὀργάνου μὲ ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, διότι συνετελέσθη πρὶν τὴν Πεντηκοστή, ὅποτε οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι δὲν εἶχαν ἀκόμη συσσωματωθεῖ στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὥστε νὰ ἀποτελέσουν τὴν Ἐκκλησία. Δὲν εἶχε κατέλθει τὸ «Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ... δι' οὗ Προφῆται ἅπαντες, καὶ Θεοῦ Ἀπόστολοι, μετὰ Μαρτύρων ἐστέφθησαν», δηλαδὴ τὸ «πῦρ διαιρούμενον εἰς νομὰς χαρισμάτων»⁶³ Μποροῦμε ὅμως νὰ ἀντλήσουμε χρήσιμα συμπεράσματα ἀπὸ τὸν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ ἀντικαστάτου τοῦ Ἰούδα. Στὴν ἐκλογὴ δὲν συμμετεῖχαν ἄσχετα πρόσωπα, ἀλλὰ μόνον μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ⁶⁴ ποὺ γνώριζαν ποιοὶ ἀναμεταξύ τους (120 πρόσωπα) εἶχαν γίνῃ αὐτόπτες μάρτυρες τῶν γεγονότων ἀπὸ τῆς

⁶⁰ Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 40.

⁶¹ Αὐτόθι, σελ. 42.

⁶² Αὐτόθι, σελ. 41-42.

⁶³ Ἰδιόμελον τῶν αἰῶνων τῆς Πεντηκοστῆς.

⁶⁴ Πραξ. α' 15.

Βαπτίσεως μέχρι και της Αναστάσεως του Χριστού⁶⁵. Έτσι ἐπελέγησαν οί δύο: Ἰούστος και Ματθίας. Μεταξὺ αὐτῶν οί Ἅγιοι Ἀπόστολοι (μὴ ἔχοντες δεχθεῖ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) προσευχήθηκαν νὰ φανερωθεῖ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ κλήρου, ὁ ὁποῖος ἔλαχε στὸν Ματθία. Ἀλλὰ τὸ σημαντικό ἐν προκειμένῳ, εἶναι ὅτι τὸ κριτήριο λήψεως τῆς ἀποφάσεως εἶναι τὸ **ποιὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ**.

9.1.2 Ἡ Ἀποστολικὴ Σύνοδος

Ἡ Ἀποστολικὴ Σύνοδος, ἡ ὁποία συνήλθε τὸ 49 μΧ. στὰ Ἱεροσόλυμα, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα Κληρικολαϊκοῦ Σώματος στὸ ὁποῖο οί λαϊκοὶ μετέχουν μὲ ἀποφασιστικὸ ρόλο, διότι: α) Συγκροτήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους και τοὺς Πρεσβυτέρους τῶν Ἱεροσολύμων: «Συνήχθησαν δὲ οί **Ἀπόστολοι** και οί **Πρεσβύτεροι** ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου» (Πραξ. ιε', 6). β) Αναφέρονται ὀνομαστικῶς μόνον οί Ἅγιοι Ἀπόστολοι Πέτρος, Βαρνάβας, Παῦλος και Ἰάκωβος νὰ ὀμιλοῦν περὶ τοῦ θέματος» (Πραξ. ιε', 7-21). γ) Παρίσταντο και λαϊκοὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, μᾶλλον ὡς ἀκροαταὶ τῶν λεγομένων και συναινοῦντες μὲ τὴν τελικὴ ἀπόφαση, τὴν ὁποία διετύπωσε ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος και μὲ τὴν ἐπιλογή τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ κομίσουν γραπτῶς τὴν ἀπόφαση τῆς Συνόδου πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας: Παῦλο, Βαρνάβα, Ἰούδα και Σίλα (Πραξ. ιε', 22). Ἀλλὰ τὸν ἀποφασιστικὸ ρόλο τὸν εἶχαν **οί Ἀπόστολοι και οί Πρεσβύτεροι**, διότι παρακάτω ἀναφέρεται γιὰ τοὺς Ἅγίους Ἀποστόλους Παῦλο, Σίλα και Τιμόθεο: «ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν **τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων και Πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ**» (Πραξ. ις', 4)⁶⁶.

9.2 Ἡ Παρρωσικὴ Σύνοδος τοῦ 1917

Ἡ Παρρωσικὴ Σύνοδος τοῦ 1917 ὑπῆρξε πράγματι μία Κληρικολαϊκὴ Σύναξη κατὰ τὴν ὁποία δικαίωμα λόγου και ψήφου εἶχαν και οί λαϊκοί. Γιὰ ποιὸ λόγο ὅμως; Ἡ Σύνοδος αὐτὴ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ εἶχε τὴν ἀνασύσταση τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας και τὴν ἐκλογή τοῦ νέου Πατριάρχου. Ἦταν ἀπολύτως φυσικὸ νὰ ἐμπνευστοῦν ἀπὸ τὸν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ὁποῖος τότε γινόταν ἀπὸ Κληρικολαϊκὴ Ἐκλογικὴ Συνέλευση βάσει τῶν «Γενικῶν Κανονισμῶν», τοὺς ὁποῖους προαναφέραμε. Ἡ συγκρότησή της δὲν βασίσθηκε οὔτε σὲ προηγούμενη παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε στοὺς Ἱεροὺς Κανόνες. Συνεπῶς, δὲν μπορεῖ νὰ χρησιμοποιεῖται ὡς ὑποδειγματικὸς τρόπος διοικήσεως τῆς

⁶⁵ Πραξ. α' 22.

⁶⁶ Περισσότερα βλ. Αρχιμ. Χρυσόστομος Συμεωνίδης, «Ἡ Ἀποστολικὴ σύνοδος», στὸ *Οἱ δέκα ἐντολές στὴν κανονικὴ παράδοση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα 2009, ἐκδ.

Παρηρησία, σελ. 63-69, διαθέσιμο στὸ http://www.apostoliki-diakonia.gr/gr_main/catehism/theologia_zoi/themata.asp?cat=dogma&NF=1&content=contents.asp&main=texts&file=37.htm (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 7-3-2019).

Ἐκκλησίας. Μάλιστα, ἡ παρουσία τῶν λαϊκῶν συνετέλεσε τὰ μέγιστα στὴν διαμόρφωση μιᾶς «ριζοσπαστικῆς» παρατάξεως ἐντὸς αὐτῆς με ἡγέτες τὸν Πρίγκιπα Εὐγένιο Τρουμπετσκόϊ καὶ τὸν Καθηγητὴ Σέργιο Μπουλγκάκωφ⁶⁷. Ἀκόμη, δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε ὅτι καὶ τὸ προτεσταντικὸν ἐκκλησιαστικὸν μόρφωμα τῆς «Ζώσης Ἐκκλησίας» Κληρικολαϊκὰ ὄργανα διοικήσεως εἶχε θεσμοθετήσει. Εὐτυχῶς ἡ ἀναλογία Κληρικῶν / λαϊκῶν στὴν Παρθρωσικὴ Σύνοδο ἦταν περίπου ἰσοδύναμη (264 Κληρικοὶ πρὸς 300 λαϊκοὺς)⁶⁸, ὅποτε τὸ πλεονάζον στοὺς λαϊκοὺς ριζοσπαστικὸ στοιχεῖο δὲν ἦταν τόσο ἰσχυρὸ ὥστε νὰ ἐπικρατήσει. Εἰδάλλως, κάποιες ἀπὸ τὶς καινοτομίες τοῦ «Πανορθοδόξου Συνεδρίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως» τοῦ 1923 θὰ εἶχαν πιθανότατα εἰσαχθεῖ στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἤδη ἀπὸ τὸ 1917⁶⁹.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἰσηγεῖται στὴν Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδο νὰ ἀκολουθήσει τὸ «θετικὸ παράδειγμα» τῆς Παρθρωσικῆς Συνόδου τοῦ 1917. Δὲν πρόκειται περὶ θετικοῦ παραδείγματος, διότι εἶναι (ὅπως προείπαμε) ἐναντία στὴν Ἱερὰ Παράδοση καὶ τὸ Κανονικὸ Δίκαιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐπιπλέον ἐγκυμονεῖ κινδύνους εἰσαγωγῆς καινοτομιῶν μέσῳ τῶν ἐλεγμένων λαϊκῶν ἀντιπροσώπων. Εἶδαμε, ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀλώθηκε τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτὸ ὅμως ποὺ συμπεριλαμβάνουν οἱ ἤδη ἐγκεκριμένοι σχετικοὶ κανονισμοὶ τῶν Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων (καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ) εἶναι ἡ συμμετοχὴ καὶ τῶν λαϊκῶν σὲ Κληρικολαϊκὰ συλλογικὰ ὄργανα **συμβουλευτικοῦ** χαρακτῆρα, κάτι τὸ ὁποῖον εἶναι κανονικό.

9.3 Ἡ ἐρμηνεία τοῦ λδ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος

Ὁ κ. Καθηγητῆς καταφεύγει σὲ μία περιέργη ἐρμηνεία τοῦ λδ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος. Ὁ κανόνας αὐτὸς περιγράφει μὲ ἀκρίβεια τὸ Συνοδικὸ Πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας: «Τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἰδέναί χρῆ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν, καὶ μηδὲν τι πράττειν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· ἐκεῖνα δὲ μόνον πράττειν ἕκαστον, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικίᾳ ἐπιβάλλει, καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. Ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης ποιεῖτω τι. Οὕτω γὰρ

⁶⁷ Βλασίου Φειδᾶ, «Ρωσικὴ Ἐκκλησία», στὴν Θ.Η.Ε., Τόμος Ι', ἐκδ. Ἀθ. Μαρτίνος, Ἀθῆναι 1967, στ. 1071.

⁶⁸ Ἀλεξάνδρου Καλομοίρου, «Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς, Σύντομη ἀναδρομὴ στὶς ρίζες καὶ τὴν Ἱστορία της», στὸ *Ἡ Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας*, Ἀθῆναι 15 Ὀκτωβρίου 1969, σ. 6.

⁶⁹ Ἀπ' ὅτι φαίνεται, καὶ ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν ὑστερεῖ σὲ τέτοιου εἶδους ριζοσπαστικὲς ιδέες. Σὲ πρόσφατη συνέντευξή του στὸν τηλεοπτικὸ δίαυλο TRT τῆς Θεσσαλίας ὑπεραμύνεται τοῦ δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν, τῶν ἀποφάσεων τοῦ κακοδόξου συνεδρίου τοῦ 1923, ἀκόμη καὶ τῶν προγαμιαίων σχέσεων, ὡς «σχέσεων ἀγάπης», ἐκφράζοντας ταυτόχρονα τὴν βδελυγμία του γιὰ τὸν «συντηρητισμό!» Βεβαίως, κάποιοι ὑπερσυντηρητικοὶ ἀντάρτες πρῶην ΓΟΧ τὸν ἔχουν ὡς αὐθεντία! Βλ. Παράρτημα Θ' καὶ Ι'.

όμόνοια ἔσται, καὶ δοξασθήσεται ὁ Θεός, διὰ Κυρίου, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι· ὁ Πατήρ, καὶ ὁ Υἱός, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα».

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ἀναφέρει στὴν ἐρμηνεία του:

*Καθώς, ὅταν ἡ κεφαλὴ ἀσθενῇ, καὶ δὲν προβάλλῃ ὑγιαίνουσαν τὴν ἰδικὴν τῆς ἐνέργειαν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα μέλη τοῦ σώματος κακῶς ἔχουσιν, ἢ καὶ ἄχρηστα γίνονται παντελῶς, τέτοιας λογῆς, καὶ ὅταν ὁ τάξιν ἐπέχων κεφαλῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἔχη τὴν πρέπουσαν εἰς αὐτὴν τιμὴν, καὶ ὅλον τὸ λοιπὸν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἀτάκτως βέβαια ἔχει διὰ νὰ κινήθῃ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρῶν Κανὼν διορίζει ὅτι ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι τῆς κάθε Ἐπαρχίας πρέπει νὰ γνωρίζουν ἐκεῖνον, ὁποῦ εἶναι πρῶτος ἀνάμεσα εἰς αὐτούς, ἤτοι τὸν Μητροπολίτην· καὶ νὰ νομίζωσιν αὐτὸν ὡς κεφαλὴν ἰδικὴν των, καὶ χωρὶς τὴν αὐτοῦ γνώμην νὰ μὴ κάμνουνσι κανένα πράγμα περιττόν, ὁποῦ δὲν ἀνήκει δηλαδὴ εἰς τὰς ἐνορίας τῶν Ἐπισκοπῶν τους, ἀλλ' ὑπερβαῖνον αὐτάς, ἀποβλέπει εἰς τὴν κοινὴν ὅλης τῆς Ἐπαρχίας κατάστασιν· καθὼς, λόγου χάριν, εἶναι τὰ περὶ δογμάτων ζητήματα, αἱ οἰκονομίαι καὶ διορθώσεις τῶν κοινῶν σφαλμάτων, αἱ καταστάσεις καὶ χειροτονίαι τῶν Ἀρχιερέων, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἀλλὰ νὰ συνάγωνται εἰς τὸν Μητροπολίτην, καὶ μαζί μὲ αὐτὸν νὰ συμβουλευῶνται διὰ τὰ τοιαῦτα κοινὰ πράγματα, καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ ἤθελε φανῆ περὶ αὐτῶν καλλίτερον, κοινῶς νὰ ἀποφασίζηται. Ὁ καθ' ἓνας ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους, ἐκεῖνα μόνον νὰ πράττῃ καθ' ἑαυτόν, χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ Μητροπολίτου του, ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἐπισκοπῆς του, καὶ εἰς τὰς χώρας, ὁποῦ εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν του εἶναι ὑποκείμεναι. Καθὼς ὅμως οἱ Ἐπίσκοποι δὲν πρέπει νὰ πράττωσι κανένα πράγμα κοινὸν χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ Μητροπολίτου, ἔτσι παρομοίως καὶ ὁ Μητροπολίτης, δὲν πρέπει νὰ κάμνῃ κανένα τοιοῦτον κοινὸν πράγμα μόνος καὶ καθ' ἑαυτόν, χωρὶς τὴν γνώμην ὅλων του τῶν Ἐπισκόπων. Διατὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον θέλει εἶναι ὁμόνοια καὶ ἀγάπη, ἀνάμεσα καὶ εἰς τοὺς Ἐπισκόπους, καὶ Μητροπολίτας, καὶ εἰς Κληρικούς, καὶ εἰς **Λαϊκούς**. Ἐκ δὲ τῆς ὁμονοίας ταύτης καὶ ἀγάπης θέλει δοξασθῆ ὁ Θεὸς καὶ Πατήρ, διὰ μέσου τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, Κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐφάνερωσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ τοῦ Πατρός του ὄνομα, καὶ τὴν ἀγάπην ἐνομοθέτησε, λέγων· «Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». Καὶ θέλει δοξασθῆ ἐν τῷ ἀγίῳ Πνεύματι, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς χάριτός του ἤνωσεν ἡμᾶς εἰς μίαν πνευματικὴν συνάφειαν. Ταῦτόν εἰπεῖν, ἐκ τῆς ὁμονοίας ταύτης, θέλει δοξασθῆ ἡ Αγία Τριάς, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν φωνήν, τὴν λέγουσαν· «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ἡμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»⁷⁰.*

Ποιὸς ἀνθρώπος ἐπάνω σὲ ὀλόκληρο τὸν πλανήτη τῆς Γῆς θὰ μπορούσε, διαβάζοντας τὰ προηγούμενα, νὰ καταλήξει στὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ κανόνας αὐτὸς ὑποστηρίζει τὴν θεσμοθέτηση Κληρικολαϊκῶν ὀργάνων

⁷⁰Ἀγαπίου Ἱερομονάχου καὶ Νικοδήμου Μοναχοῦ, Πηδάλιον τῆς Νοητῆς Νηὸς τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησίας, ἐκδ. Ἀστέρως, Αθήνα 1982, σελ. 36 - 37.

ἀποφασιστικοῦ χαρακτήρα; Ἔνας! Ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ὁ ὁποῖος δίπλα στὴν λέξη «Λαϊκοὺς» προσθέτει ἐντὸς παρανθέσεως τὶς λέξεις: (συνοδικότητα μὲ εὐρεία ἔννοια)! Αὐτὸ εἶναι μία ἀυθαίρετη ἔρμηνεία. Σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο ὁ Ἅγιος Νικόδημος δὲν ἐννοεῖ ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι πρέπει νὰ συναποφασίζουν μὲ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Σωματείων, ἢ ἄλλα Κληρικολαϊκὰ ὄργανα⁷¹. Ἄν οἱ Ἐπίσκοποι τηροῦν τὴν ἀρχὴ τῆς Συνοδικότητος, μὴ λαμβάνοντας ἀποφάσεις γιὰ τὰ κοινὰ ζητήματα δίχως τὴν γνώμη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, οὔτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δίχως τὴν γνώμη τῶν ὑπολοίπων Ἀρχιερέων, τότε θὰ ὑπάρχει εἰρήνη καὶ ὁμόνοια τόσο μεταξὺ τῶν Ἀρχιερέων, ὅσο καὶ σὲ κάθε ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία, ἀνάμεσα στὸν Κλῆρο καὶ τὸν Λαὸ τῆς κάθε Ἐπισκοπῆς⁷². Διότι ἡ εἰρήνη σὲ Συνοδικὸ ἐπίπεδο, θὰ ἀντανακλᾷ καὶ τὴν εἰρήνην σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο. Καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ φυσικὸ, καθὼς κάθε διχοστασία μεταξὺ τῶν Ἀρχιερέων προκαλεῖ μερισμὸ καὶ στοὺς Ἱερεῖς καὶ τοὺς πιστοὺς, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν θέση καὶ τοποθετοῦνται ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς στάσεως τοῦ Ἐπισκόπου τους, ὅποτε δημιουργοῦνται ρήγματα καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς κάθε Ἐπισκοπῆς. Ποῦ εἶδε, λοιπόν, τὴν «εὐρεία συνοδικότητα» στὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου ὁ κ. Καθηγητής;

10. Τὰ δῆθεν οἰκονομικὰ κίνητρα

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀναφέρεται σὲ πιθανὰ οἰκονομικὰ κίνητρα ἐκ μέρους τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, θεωρῶντας ταυτοχρόνως ὅτι, παρὰ ταῦτα, ἡ πρόσληψις τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν Θρησκευτικῶν / Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων δὲν θὰ εἶναι ἐπωφελῆς γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας, οὔτε ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως.

10.1 Φορολογικὰ προνόμια

Ἀποδίδει τὴν ἀπόκτηση τῆς νέας μορφῆς νομικῆς προσωπικότητος στὴν ἐκ μέρους μας προσδοκία γιὰ «ἐνδεχόμενα μελλοντικὰ φορολογικὰ προνόμια»⁷³. Θεωρεῖ ὅμως ὅτι ἡ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους παραχώρηση φορολογικῶν προνομίων γιὰ τὰ θρησκευτάματα δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν μορφή τῆς νομικῆς τους προσωπικότητος καὶ στίς περιπτώσεις πού ἡ φορολογικὴ διοίκηση ἀρνεῖται νὰ τὰ ἀναγνωρίσει, αὐτὰ θὰ ἀναγνωρισθοῦν ἀπὸ τὰ ἀρμόδια διοικητικὰ δικαστήρια⁷⁴.

Τὰ κίνητρα τῆς Ἱεραρχίας μας δὲν ἦταν κάποια ἄδηλα καὶ μελλοντικὰ φορολογικὰ προνόμια. Ποτὲ δὲν ζητήσαμε ἐμεῖς φορολογικὰ προνόμια.

⁷¹ Διότι ἔτσι ὀρίζει τὴν «συνοδικότητα μὲ εὐρεία» ἔννοια ὁ κ. Καθηγητής.

⁷² Ἡ Ἐκκλησία μας τηρεῖ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, εὐλαβικὰ τὴν ἀρχὴ τῆς Συνοδικότητος.

⁷³ Κυριαζόπουλος, *Γνωμοδότηση... ἐνθ. ἀν.*, σελ. 38.

⁷⁴ Αὐτόθι.

Αυτό που θα ήταν αρκετό σέ ἐμᾶς (καὶ αὐτὸ θα θεωρούσαμε φορολογικὸ ὄφελος⁷⁵) θα ήταν ἡ ἴση φορολογικὴ μεταχείριση μὲ τὰ νομικὰ πρόσωπα τῆς κρατοῦσης ἐκκλησίας, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἀντιμετωπίζουμε στὴν ἐπόμενη ὑποενότητα.

10.2 Ἰση φορολογικὴ μεταχείριση

Ὁ κ. Καθηγητὴς θεωρεῖ ὅτι τὴν ἴση φορολογικὴ μεταχείριση τὴν ἔχουμε ἤδη καὶ ὅτι αὐτὴ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς νομικῆς προσωπικότητος⁷⁶, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὶς ἀρχές τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος κ.λπ.⁷⁷.

Αὐτὰ πού λέγει ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἰσχύουν μόνο σέ θεωρητικὸ ἐπίπεδο. Διότι στὴν πράξη ἀντιμετωπίζουμε δυσκολίες. Λ.χ. Μοναστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ ὁποῖα ἔχουν προσλάβει τὴν νομικὴ μορφή τῆς Ἀστικῆς Ἐταιρίας, φορολογοῦνται μὲ διαφορετικὸ τρόπο ἀπὸ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἔχουν προσλάβει τὴν νομικὴ μορφή τοῦ Σωματείου. Πολλές φορὲς ζητεῖται ἀπὸ τὰ πρῶτα ἡ καταβολὴ τέλους ἐπιτηδεύματος. Καὶ φυσικὰ ἡ προσφυγὴ στὴν δικαιοσύνη (πού μᾶς συνιστᾶ ὁ κ. Κυριαζόπουλος) μπορεῖ νὰ μᾶς δικαιώσει, ἀλλὰ, συχνὰ εἶναι προτιμώτερο νὰ καταβληθεῖ τὸ τέλος ἢ ὁ φόρος, παρὰ νὰ ὑποστοῦμε τὴν χρονοβόρα καὶ πολυέξοδη δικαστικὴ ταλαιπωρία, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ὠφελημένοι βγαίνουν φυσικὰ οἱ Δικηγόροι.

10.3 Ἐπιχορηγήσεις

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπαναλαμβάνει τὴν ψευδῆ κατηγορία, τὴν ὁποῖαν ἐξ ἀρχῆς ἐξετόξευσαν ἐναντίον μας κάποιοι καθηρημένοι ρασοφόροι, ὅτι δηλαδὴ ἡ πρόσληψη τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν ΘΝΠ / ΕΝΠ ἔγινε ἀπὸ ἐμᾶς γιὰ νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἐπιχορηγήσεων ἀπὸ τὸν κρατικὸ προϋπολογισμό ἢ τῆς λήψεως προγραμμάτων ΕΣΠΑ⁷⁸.

Πρόκειται περὶ ἀθλιότητα, διότι τὴν κατηγορία αὐτὴ τὴν εἶχαν ἐκτοξεύσει ρασοφόροι (ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ) πού ἤδη εἶχαν ἐπωφεληθεῖ τέτοιων προγραμμάτων μέσω Ἀστικῆς Ἐταιρίας μὲ ἔδρα στὴν Βόρειο Ἑλλάδα. Οἱ Ἀστικὲς Ἐταιρίες εἶναι προσφορότερες ὡς ἀποδέκτες τέτοιων χορηγήσεων ἔνεκα τοῦ οικονομικοῦ -μὴ κερδοσκοπικοῦ- σκοποῦ πού ἔχουν. Σὲ αὐτὸ ἀπαντοῦμε ἐπαρκῶς στὴν ἐρωταπόκριση 16 τοῦ ἄρθρου μας «Περὶ τοῦ Νόμου 4301»⁷⁹.

10.4 Λατρευτικοὶ χώροι

⁷⁵Αὐτὸ ἐννοοῦμε ὡς πιθανὸ φορολογικὸ ὄφελος στὴν ἐρωταπόκριση 10 στὸ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἔνθ. ἀν..

⁷⁶Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 38.

⁷⁷Αὐτόθι, σελ. 48.

⁷⁸Αὐτόθι, σελ. 40.

⁷⁹«Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἔνθ. ἀν..

Ο κ. Κυριαζόπουλος αναφερόμενος στον κανονισμό ένος ΘΝΠ σχολιάζει ότι στον κατάλογο τών λατρευτικών χώρων δέν πρέπει νά συμπεριλαμβάνονται αυτοί, οί όποιοι χρησιμοποιούνται μέν από μία Μητρόπολη ΓΟΧ, άλλα δέν ανήκουν ιδιοκτησιακώς σέ αυτήν, ώστε νά μήν θεμελιώνονται μελλοντικώς δικαιώματα διεκδικήσεως νομής ή κυριότητας τών λατρευτικών χώρων⁸⁰ (προφανώς μέσω χρησικτησίας).

α) Ο κ. Καθηγητής ως νομικός θά γνωρίζει ασφαλώς, ότι οί Ίεροί Ναοί καί έν γένει οί λατρευτικοί χώροι, θεωροῦνται πράγματα έκτός συναλλαγής καί δέν είναι έπιδεκτικοί νομής, ώστε νά αποτελέσουν μελλοντικώς άντικείμενο διεκδικήσεως μέσω χρησικτησίας. Αυτή του ή αναφορά έχει κινδυνολογικό χαρακτήρα καί λυπούμεθα γι' αυτό.

β) Θα μπορούσε νά μās εξηγήσει ό κ. Καθηγητής πώς θα μπορούσε μία Μητρόπολη ΓΟΧ νά έχει ιδιοκτησία πριν προσλάβει νομική προσωπικότητα; Η μήπως θα έπρεπε νά προσλάβει πρώτα νομική προσωπικότητα Σωματείου ή Αστικής Έταιρίας, νά προβεί σέ απόκτηση λατρευτικών χώρων καί μετά νά προσλάβει τήν νομική μορφή του ΘΝΠ; Ο κατάλογος λατρευτικών χώρων δέν έχει τήν έννοια τής ιδιοκτησιακής υπαγωγής (διότι αυτό απαιτεί συμβολαιογραφικές πράξεις), άλλα πνευματικής υπαγωγής (κανονικής δικαιοδοσίας).

11. Βελτιωτικές προτάσεις του Ν.4301

Παρά τήν φαινομενική αντίθεσή του στον Ν. 4301, ό κ. Κυριαζόπουλος κάνει κάποιες πολύ καλές βελτιωτικές προτάσεις. Όταν κάποιος κάνει προτάσεις βελτιώσεως για κάτι, αυτό αποτελεί ένδειξη ότι δέν τό απορρίπτει έντελώς. Άς δοῦμε τις προτάσεις του κ. Καθηγητού.

11.1 Εύστοχότεροι νομικοί όροι

Ο κ. Καθηγητής εύστόχως παρατηρεί, ότι ό Ν. 4301 προβλέπει τὰ δευτεροβάθμια όργανα διοικήσεως, επάνω από τὰ ΘΝΠ, νά ονομάζονται «Έκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα». Αυτό είναι άνοίκειο για τὰ μη χριστιανικά θρησκευματα, καί αντιπροτείνει γι' αυτά νά χρησιμοποιείται ό όρος «ένωση θρησκευτικών κοινοτήτων», ένω για τὰ χριστιανικά ό όρος «ένωση χριστιανικών κοινοτήτων»⁸¹.

Έμεϊς προτιμοῦμε τον όρο «Έκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα» για έμās καί για τις έτερόθρησκες κοινότητες άς είναι «ένώσεις θρησκευτικών κοινοτήτων», ή όπως άλλιως εκείνες επιθυμοῦν. Αυτό δέν μās άπασχολεί.

11.2 Άπλούστερες διαδικασίες

⁸⁰Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ένθ. άν.*, σελ. 50-51.

⁸¹Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ένθ. άν.*, σελ. 29.

Ο κ. Κυριαζόπουλος προτείνει απλούστερες διαδικασίες για την ίδρυση τῶν ΕΝΠ. Αντὶ νὰ προηγεῖται ἡ ίδρυση τουλάχιστον τριῶν ΘΝΠ, τὰ ὅποια στὴ συνέχεια νὰ ιδρύουν τὸ Ἐκκλησιαστικό, αὐτὸ νὰ ιδρύεται μὲ αἴτηση τοῦ διοικητικοῦ ὄργανου τῆς κάθε Θρησκευτικῆς Κοινότητος, ἐν προκειμένῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ Ἑλλάδος, πρὸς τὸ ἀρμόδιο δικαστήριο καὶ στὴ συνέχεια, πάλι μὲ αἴτηση τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου νὰ ἀποκοῦν θρησκευτικὴ νομικὴ προσωπικότητα οἱ Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας μας⁸². Μακάρι νὰ γινόταν αὐτό. Πρόκειται γιὰ πολὺ απλούστερη διαδικασία, ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ νομοθέτης ἤθελε δυσκολώτερες διαδικασίες, τὶς ὁποῖες ὅμως μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ ξεπεράσαμε.

11.3 Μείωση τοῦ ὁρίου τῶν 300 ἰδρυτῶν

Ο κ. Κυριαζόπουλος συμφωνεῖ μαζί μας ὅτι ἡ πρόβλεψη τοῦ Ν.4301 γιὰ 300 τουλάχιστον ἰδρυτὲς ἑνὸς ΘΝΠ εἶναι ὑπερβολικὰ μεγάλη καὶ θὰ ἔπρεπε τὸ ὄριο νὰ εἶναι κατὰ πολὺ χαμηλότερο⁸³. Ἀλλὰ ἤδη ἐμεῖς ἔχουμε συστήσει 4 Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα μὲ τὴν συμμετοχὴ περίπου 2.000 πιστῶν μας καὶ πλέον ἡ μείωση τοῦ ὁρίου γιὰ σύσταση ΘΝΠ δὲν θὰ ἔχει κάποια ἐπίπτωση στὴν ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ.

11.4 Εὐέλικτοι τρόποι ὀργανώσεως.

Ἐμεῖς εἶχαμε ἐκφράσει τὴν προτίμησή μας, νὰ ὀργανώνονται οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες πρῶτα σὲ Πανελλήνιο ἐπίπεδο καὶ ἔπειτα οἱ ἀποκεντρωμένες διοικητικὲς τους μονάδες σὲ περιφερειακὸ καὶ τοπικὸ ἐπίπεδο (ἐνῶ ὁ ψηφισθεὶς νόμος ἀκολουθεῖ τὴν ἀντίστροφη τακτικὴ)⁸⁴.

Ο κ. Κυριαζόπουλος ἀντιτείνει ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ προβλέπονται καὶ οἱ δύο δυνατότητες⁸⁵. Πρόκειται γιὰ μία εὐπρόσδεκτη πρόταση βελτιώσεως τοῦ νόμου, ἡ ὁποία ὅμως γιὰ ἐμᾶς εἶναι πλέον ἄχρηστη, διότι πλησιάζουμε ἤδη στὴν ὀλοκλήρωση τῆς διαδικασίας.

12. Λοιπὲς σύντομες παρατηρήσεις

12.1 Ἡ κατοχύρωση τοῦ ὀνόματος Ἐκκλησία ΓΟΧ Ἑλλάδος

Ο κ. Κυριαζόπουλος ἀμφισβητεῖ τὴν δυνατότητα κατοχυρώσεως τῆς ἐπωνυμίας «Ἐκκλησία ΓΟΧ Ἑλλάδος» ἐναντι ὁμάδων ψευδοκληρικῶν ἀχειροτονήτων ἢ καθηρημένων, οἱ ὁποῖες τὴν χρησιμοποιοῦν καὶ προξενοῦν σύγχυση στὸ κοινό. Θεωρεῖ ὅτι αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον ἐναντι Θρησκευτικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων, τὰ ὅποια

⁸²Αὐτόθι, σελ. 45

⁸³Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 46.

⁸⁴Ἐρωταπόκριση 12 στὸ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἐνθ. ἀν..

⁸⁵Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 47.

μεταγενέστερα θὰ θελήσουν νὰ ἐγγραφοῦν στὸ ἐν λόγῳ μητρῷο. Ἰσχυρίζεται ὅτι ομάδες τέτοιων κληρικῶν ποὺ θὰ λειτουργοῦν εἴτε ἀτύπως (δίχως νομικὴ προσωπικότητα), εἴτε ὡς Σωματεῖα ἢ Ἀστικές Ἑταιρίες θὰ μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἐπωνυμία ΓΟΧ⁸⁶. Καὶ τοῦτο, διότι ἀφ' ἑνὸς δὲν ὑπάρχει ἓνα ἐθνικὸ γενικὸ μητρῷο νομικῶν προσώπων στὴ Χώρα⁸⁷, ἀφ' ἑτέρου ἐπιτρέπεται ἡ ἴδρυση νέων θρησκευμάτων, δίχως τὸ Κράτος νὰ ἐπιτρέπεται νὰ ἐλέγχει τὴν νομιμότητα τῶν θρησκευτικῶν τους πεπεοιθήσεων, διότι ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπεριόριστη⁸⁸.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτο, ὁ κ. Καθηγητὴς κάνει λάθος διότι τὸ ἀρθρ. 12 παρ. 2 τοῦ Ν/4301 προβλέπει ρητῶς ὅτι:

«Θρησκευτικὲς κοινότητες που δεν φέρουν τα χαρακτηριστικά της πρώτης παραγράφου⁸⁹, ἔστω και χωρίς νομικὴ προσωπικότητα, μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τον ὄρο «Ἐκκλησία» στην ἐπωνυμία τους, εφόσον ὅμως δεν ἀντιποιοῦνται την ἐπωνυμία των ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων».

Ἄρα, εἴτε ἔχουν νομικὴ προσωπικότητα Σωματείου ἢ Ἀστικῆς Ἑταιρίας, εἴτε δὲν ἔχουν καθόλου νομικὴ προσωπικότητα, **ΔΕΝ** μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἐπωνυμία Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερο, ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι μὲν ἀπεριόριστη, συνεπῶς ὁ καθένας μπορεῖ νὰ πιστεύει ὅ,τι θέλει, ἀλλὰ **ΟΧΙ** χρησιμοποιοῦντας τὸ δικό μας ὄνομα.

12.2 Ἡ ἐν «ἀγνοία τῶν πιστῶν» διευθέτηση τοῦ θέματος

Ὁ κ. Καθηγητὴς κατηγορεῖ τὴν Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδο ὅτι συζητοῦσε μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ προσπαθοῦσε νὰ ἐπιτύχει τὴν ἀναγνώρισή της αὐτοδικαίως, ἐντασσόμενη στὸ ἀρθρο 13 ὅπως οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες τῶν Ἀρμενίων, Ἀγγλικανῶν κ.λπ., δίχως τὴν χρονοβόρα, πολὺπλοκη καὶ πολυέξοδη διαδικασία συστάσεως ΘΝΠ μὲ τὴν συλλογὴ αἰτήσεων ἀπὸ 300 τουλάχιστον πιστοὺς γιὰ τὸ καθένα καὶ μετὰ τὴν σύσταση τριῶν τουλάχιστον ΘΝΠ νὰ αἰτηθῇ τὴν ἀναγνώριση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου. Θεωρεῖ ὅτι αὐτὸ γινόταν ἐν ἀγνοία τῶν πιστῶν, πρᾶγμα ἀπαρέδεκτο ὡς ἀντιβαῖνον στὴν ἔννοια τῆς «εὐρείας συνοδικότητος» καὶ δὲν ἐλάμβανε ὑπ' ὄψιν τὶς ἀντιρρήσεις τῶν ἀντιδρώντων⁹⁰.

α) Ἀπὸ πότε ἡ Ἐκκλησία μας εἶχε υἱοθετήσῃ τὸ προτεσταντίζον σύστημα διοικήσεως ἀπὸ Κληρικολαϊκὰ συμβούλια («εὐρεία ἔννοια τῆς συνοδικότητος» κατὰ τὸν κ. Καθηγητὴ), ὥστε νὰ κατηγορεῖται ὅτι δὲν συνεκάλεσε τέτοια μὴ θεσμοθετημένα ὄργανα;

⁸⁶ Αὐτόθι, σελ. 31-32.

⁸⁷ Αὐτόθι, σελ. 32, 38.

⁸⁸ Αὐτόθι, σελ. 38

⁸⁹ Δηλαδή ποὺ δὲν ἔχουν τὴν μορφή Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων.

⁹⁰ Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 34, 47-48.

β) Τίποτε δὲν γινόταν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν πιστῶν, διότι μόλις διαμορφώθηκε ἡ τελικὴ μορφή τοῦ Νομοσχεδίου ἔγινε δημόσια ἀνοικτὴ διαβούλευση, ἀνοικτὴ στὸν ὅποιονδήποτε, οἱ ἐνδιαφερόμενοι φορεῖς ἐξέφρασαν δημοσίως τὶς ἀπόψεις τους, ἀσκήθηκε κριτικὴ, ἔγιναν προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις καὶ οἱ Μητροπόλεις, οἱ ὁποῖες ξεκινούσαν τὶς διαδικασίες ἔκαναν ἐνημερωτικὲς συνάξεις⁹¹.

γ) Οἱ ἀντιδρῶντες τότε ἦσαν παράγοντες ἐκτὸς Ἐκκλησίας. Ἐπειτα ἄρχισαν νὰ ἐπηρεάζονται καὶ κάποιοι ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν δυσαρεστημένοι ἀπὸ ἄλλες αἰτίες καὶ οἱ ὁποῖοι γύρευαν ἀφορμὴ νὰ ἐπενδύσουν μὲ πρόσθετα ἐπιχειρήματα τὴν ἤδη διαμορφωμένη δυσαρέσκειά τους, ὅπως οἱ ἐντολεῖς τοῦ κ. Κυριαζόπουλου. Μεμονωμένα δυσαρεστημένα ἄτομα ἀπὸ διάφορες ἐνορίες μὲ ἐτερόκλητο ὑπόβαθρο καὶ τεράστιες πνευματικὲς ἀντιθέσεις μεταξύ τους, συνεννοήθηκαν μέσῳ διαδικτύου καὶ ἀφοῦ πρῶτα προσπάθησαν νὰ ἐπηρεάσουν τοὺς Ζηλωτὲς Ἁγιορεῖτες κατὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἄρχισαν νὰ ἀναζητοῦν πανεπιστημιακοὺς γιὰ νὰ παραγγεῖλουν γνωμοδοτήσεις καὶ νὰ στηρίξουν ἔτσι τὶς ἤδη διαμορφωμένες ἀπόψεις τους.

Ἀλλὰ «φύσει γὰρ ἄνθρωπος ὁ βούλεται τοῦτο καὶ οἶεται»⁹². Οἱ πεποιθήσεις τους διαμορφώθηκαν ἀπὸ τὶς ἐπιθυμίες τους. Καὶ οἱ ἐπιθυμίες τους εἶναι πονηρές.

12.3 Ἡ πτώσις τῆς νεοημερολογιτικῆς ἐκκλησίας στὴν αἵρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπιμένει νὰ θεωρεῖ ὅτι γνωρίζει καλύτερα τὶς ἀπόψεις μας ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἰδίους! Ἔτσι λοιπὸν διατυπώνει (ἀντὶ ἡμῶν!) τὴν ἀποψη ὅτι «Κατὰ τὶς θρησκευτικὲς πεποιθήσεις τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ», πού στηρίζονται στὴν Ὁρθόδοξη Πατερικὴ Παράδοση ὅπως ἐξεφράσθη ἀπὸ τὸν Ἅγιο πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομο, ἡ νεοημερολογικὴ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ νεοημερολογικὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως δὲν εἶναι κανονικὲς ἐκκλησίες, ἀλλὰ σχισματικὲς ἀπὸ τὸ 1924 καὶ αἵρετικὲς ἀπὸ τὸ 2016⁹³, ἐξαιτίας τῆς ψευδοσυνόδου τῆς Κρήτης⁹⁴!

Οὐδέποτε ἐξουσιοδοτήσαμε τὸν κ. Κυριαζόπουλος νὰ ὁμιλεῖ ἐκ μέρους μας καὶ φυσικὰ δὲν ἀναγνωρίζουμε σὲ αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ διατυπώνει ἀλλοιωμένα τὰ φρονήματά μας. Διότι ἐπισήμως ἡ Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ ἐκφράζεται συνοδικῶς καὶ δὲν ἀνέμενε τὴν ψευδοσύνοδο τῆς Κρήτης γιὰ νὰ χαρακτηρήσει τὰ καινοτόμα ἐκκλησιαστικὰ μορφώματα ὡς αἵρετικά, ἐφ' ὅσον τὰ ἔχει καταδικάσει συνοδικῶς ἀπὸ τοῦ 1998. Ὁ κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ ὡς μέγα ὀρόσημο τὴν ψευδοσύνοδο τῆς Κρήτης, καὶ θεωρεῖ ὡς

⁹¹ Κληρικολαϊκὴ Σύναξη ἔκανε ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ὡρωποῦ καὶ Φυλῆς καὶ Συνάξεις Κληρικῶν οἱ ὑπόλοιπες.

⁹² Ρητὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος.

⁹³ Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 3.

⁹⁴ Αὐτόθι, σελ. 4.

Ὁρθόδοξες τὶς ἐκκλησίες τῆς Ἀντιοχείας, Ρωσίας, Βουλγαρίας καὶ Γεωργίας, οἱ ὁποῖες δὲν συμμετείχαν σὲ αὐτήν. Αὐτὸ ὅμως εἶναι τὸ **δικό του** φρόνημα, ὄχι τῆς Ἐκκλησίας μας. Οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν ἀνέμεναν τὴν εἰκονομαχικὴ σύνοδο τῆς Ἱερείας γιὰ νὰ θεωρήσουν τοὺς εἰκονομάχους αἵρετικούς.

12.4 Ποιὸς εὐθύνεται κυρίως γιὰ τοὺς διωγμοὺς τῶν ΓΟΧ.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀναφέρεται στὶς εὐθύνες γιὰ τὸν ἐκδυτικισμό τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας, τῆς νεοσημερολογιτικῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «ἡ ὁποία, διὰ τῶν τοπικῶν Μητροπολιτῶν της, συνεργάσθηκε στὸν κρατικὸ ἀπηνῆ διωγμὸ τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ (...)⁹⁵.

Στοὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν ΓΟΧ οἱ Τοπικοὶ Μητροπολίτες δὲν συνεργάσθηκαν ἀπλῶς, ἦταν οἱ κύριοι ὑποκινητὲς τῶν διωγμῶν δίδοντας συχνὰ ἀπ' εὐθείας ἐντολὲς στοὺς ἀστυνομικούς. Τὸ Κράτος μιμούμενο τὸν Πιλάτο ὑποχωροῦσε στὶς πιέσεις τους, ἀλλὰ ὄχι πάντοτε. Ὅπως ἀναφέρουμε καὶ σὲ προηγούμενο ἄρθρο μας, ὁ σχισματικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ὁμολογοῦσε στὴ Σύνοδό του, ὅτι «ἡ μὲν Ἀστυνομία, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν κατὰ τόπους Ἱεραρχῶν, συλλαμβάνει (τοὺς παλαιοσημερολογίτας ἱερεῖς), τὸ δὲ Ὑπουργεῖον διατάσσει τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν»⁹⁶.

12.5 Οἱ προβλέψεις τοῦ Ν.4301 γιὰ τοὺς κανονισμοὺς.

Στὸν σχολιασμό τῶν προβλέψεων τοῦ Ν.4301 γιὰ τὸν Κανονισμό τῶν ΘΝΠ / ΕΝΠ, τὸν ὁποῖο κάνει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, κατακρίνει τὴν ἀπαίτηση γιὰ τὴν περιγραφὴ τῶν διδασκαλιῶν καὶ τῶν λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων, τὴν ἀναφορὰ ὅλων τῶν Ἱερῶν Κειμένων καὶ κανόνων (ἐσωτερικοῦ δικαίου), καθὼς καὶ τὶς τυχόν σχέσεις, ἀλληλεξαρτήσεις καὶ διοικητικούς δεσμοὺς μὲ ἄλλους θρησκευτικούς ὀργανισμοὺς τῆς ἡμεδαπῆς ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Θεωρεῖ ὅτι τὸ Κράτος ὑπεισέρχεται ὑπερβολικὰ στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῶν ΘΝΠ / ΕΝΠ καὶ θεωρεῖ ὅτι ἂν ἡ κρατικὴ πολιτικὴ εἶναι ἀντίθετη μὲ τὰ ἀναλυτικῶς περιγραφέντα δεδομένα στοὺς κανονισμοὺς τῶν νομικῶν προσώπων, τὸ Κράτος μπορεῖ εἴτε νὰ ἀρνηθεῖ τὴν σύστασή τους ἢ νὰ διατάξει τὴν διάλυσή τους μελλοντικῶς. Ἐπισημαίνει δὲ ὅτι ἡ θρησκευτικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει τὸν Οἰκουμενισμό, ὅποτε τὰ νομικὰ πρόσωπα τῶν ΓΟΧ διατρέχουν αὐτὸν τὸν κίνδυνον⁹⁷.

Ἐμεῖς ἀπαντοῦμε ὅτι ἡ διαφάνεια στὶς πεποιθήσεις μας, στὸν τρόπο ὀργανώσεώς μας καὶ στὶς σχέσεις μας μὲ ὁμόδοξες Ἐκκλησίες τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖο μᾶς φοβίζει. Καλῶς ὁ νόμος

⁹⁵Αὐτόθι, σελ. 24.

⁹⁶Ἐρωταπόκριση 8 στὸ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἐνθ. ἀν..

⁹⁷Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 52-43.

προβλέπει τις λεπτομερείς περιγραφές τις οποίες απαριθμεί ο κ. Καθηγητής, διότι υπάρχουν επικίνδυνες σέκτες, οι οποίες με θρησκευτικό περικάλυμμα έξυπηρετούν άλλους σχεδιασμούς, επικίνδυνους για την Πατρίδα μας. Ἐμεῖς δὲν εἶχαμε κανέναν ἐνδοιασμό νὰ περιγράψουμε στοὺς κανονισμοὺς μας τὶς ἀντι-οικουμενιστικὲς πεποιθήσεις μας⁹⁸ καὶ ὅπως διαπιστώθηκε στὴν πράξη, οἱ κανονισμοὶ μας ἐγκρίθηκαν δίχως κανένα πρόβλημα. Τώρα ἂν κάποια μελλοντικὴ Κυβέρνηση θελήσει νὰ θέσει ὑπὸ διωγμὸν τοὺς ἀντι-οικουμενιστές, αὐτὸ θὰ τὸ πράξει εἴτε αὐτοὶ διαθέτουν ΘΝΠ, εἴτε Σωματεῖα, εἴτε Ἀστικὲς Ἐταιρίες, εἴτε τίποτε ἀπὸ αὐτά.

12.6 Οἱ λόγοι διαλύσεως ΘΝΠ/ΕΝΠ

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀπαντῶντας στὴν 5^η ἐρωταπόκριση τοῦ ἄρθου μας «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ὅπου ἀναφέρουμε ὅτι οἱ λόγοι διαλύσεως ἐνὸς ΘΝΠ εἶναι παρόμοιοι μὲ ἐκείνους τοῦ σωματείου⁹⁹, παραδέχεται μὲν ὅτι ἔτσι εἶναι, ἀλλὰ ΔΕΝ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι¹⁰⁰!

Ὁ κ. Καθηγητής δὲν μᾶς ἀναφέρει πῶς κατὰ τὴν γνώμη του θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι. Σὲ ἄλλα σημεία τῆς γνωμοδοτήσεώς του μᾶς συνιστᾶ τὴν παράλληλη χρῆση σωματείων ἢ ἀστικῶν ἐταιριῶν γιὰ τὴν διοίκηση καὶ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας παρουσίας (βλ. προηγουμένως ἐν. 5), τὰ ὁποῖα ὅμως ἔχουν ἐπίσης παρόμοιους λόγους διαλύσεως. Ἐδῶ ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι προσιμότερη ἢ ἄτυπη λειτουργία μας βάσει τῆς ἰδιορρύθμου νομικῆς προσωπικότητος ποὺ μᾶς παρέχει ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία καὶ τὸ ἄρθρο 13 τοῦ Συντάγματος. Καὶ πῶς θὰ γινόταν ἡ ἀναγνώριση αὐτῆς τῆς ἰδιορρύθμου νομικῆς προσωπικότητος; Μὲ νόμο τοῦ Κράτους, ὅπως κάπου ἄλλοῦ μᾶς προτείνει; Αὐτὸ εἶναι πολὺ επικίνδυνον, ὅπως προείπαμε (βλ. ἐν. 4 τοῦ παρόντος). Πάντως, μᾶς λέγει ὅτι ἔτσι δὲν θὰ εἶχε τὸ ἰδιορρυθμὸ νομικὸ αὐτὸ πρόσωπο κάποια ἐποπτεύουσα ἀρχή (πρᾶγμα ἐσφαλμένο, διότι ὅπως θὰ δοῦμε στὴν ἐπομένη ἐνότητα, τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀσκοῦσε ἀνέκαθεν ἐποπτεία ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ) καὶ δὲν θὰ μπορούσε ἐπ' οὐδενὶ νὰ διαλυθεῖ διότι σὲ αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θὰ παραβιάζόταν ἡ διεθνὴς καὶ συνταγματικὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία¹⁰¹. Πῶς εἶναι τόσο βέβαιος ὁ κ. Καθηγητής, ὅτι ὁ σεβασμὸς στὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία θὰ ἦταν ἐμπόδιον σὲ ἓνα Κράτος, τὸ ὁποῖον θὰ ἠθέλε νὰ ξεκινήσει κάποιο θρησκευτικὸ διωγμὸ; Ἀλλὰ καὶ ἔτσι νὰ ἦταν τὰ πράγματα, ἢ γιὰ τὸν ὁποιοδήποτε λόγο διάλυση τῶν ΘΝΠ, ἀπλῶς μᾶς ἐπαναφέρει στὸ status quo ante μὲ τὴν παρουσίαν τους νὰ περιέρχεται στὸ σωματεῖο

⁹⁸βλ. Ὁμολογία Πίστεως Γνησίου Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, στὸ Παράρτημα Ζ'.

⁹⁹Ἐρωταπόκριση 5 στὸ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἐνθ. ἀν..

¹⁰⁰Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...ἐνθ. ἀν.*, σελ. 63.

¹⁰¹Αὐτόθι.

«Γενικὸ Ταμείο τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος», ὅποτε θὰ συνεχίσουμε τὴ λειτουργία μας ὅπως πρὶν.

12.7 Ἡ ἐποπτεία ἀπὸ τοὺς Δήμους

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ ὅτι μειονεκτοῦν τὰ ΘΝΠ ἔναντι τῶν Σωματείων, διότι τὰ δεύτερα ἐποπτεύονται ἀπὸ τοὺς Δήμους ἐνῶ τὰ πρῶτα ἀπὸ τὸ Τμήμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἔχουμε ἤδη ἀποδείξει στὴν ἐνότητα 3 τοῦ παρόντος ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀνακριβὲς καὶ ἤδη, μετὰ τὴν κατάργηση τοῦ Τμήματος Ἐτεροδόξων εἶναι καὶ ἄνευ νοήματος. Ἀλλὰ θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐποπτεία ἀπὸ τοὺς Δήμους εἶναι ἐλαφρότερη, διότι δὲν εἶναι ἐξειδικευμένη καὶ ἡ πολιτικὴ παρέμβαση σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο εἶναι εὐκολότερη¹⁰².

Ὁ ἰσχυρισμὸς εἶναι αὐθαίρετος καὶ δὲν βασίζεται στὰ ἐμπειρικὰ δεδομένα, τὰ ὁποῖα ἔχουμε. Πάντοτε σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο οἱ νεοημερολογίτες Μητροπολίτες ἔχουν περισσότερη ἰσχὺ στὶς τοπικὲς ἀρχὲς καὶ οἱ δικές τους παρεμβάσεις εἰς βάρος μας, σχεδὸν πάντοτε εἰσακούονται. Ὑπάρχουν φυσικὰ καὶ εὐσυνείδητοι τοπικοὶ ἄρχοντες, οἱ ὁποῖοι δὲν ὑποκύπτουν εὐκολὰ στὶς πιέσεις τους καὶ μάλιστα σὲ Δήμους ὅπου οἱ ΓΟΧ διαθέτουν ἰκανὸ ἀριθμὸ ψηφοφόρων. Ἀλλὰ συνήθως ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο εἶχαμε περισσότερη ὑποστήριξη, ὅπως μαρτυρεῖ καὶ ὁ ἴδιος ὁ σχισματικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (βλ. προηγουμένως 12.4).

Ἄλλωστε καὶ πολὺ πρὶν τὴν θέσπιση τῶν ΘΝΠ, ἡ Ἐκκλησία μας τελοῦσε ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ὅπως φανερῶνει τὸ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας Ἀντωνίου Τρίτση (1987) πρὸς συνάδελφό του: «Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω, ὡς ἀρμόδιος μὲ τὴν **κρατικὴ ἐποπτεία** καὶ τὴν **προστασία** τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παλαιοημερολογιτῶν Ὑπουργός, σὰς παρακαλῶ νὰ ἀποδεχθεῖτε τὸ αἴτημά τους καὶ νὰ ἐπιτρέψετε τὴν συνέχιση τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τους στὴν πόλη τῆς Δράμας»¹⁰³.

Συμπεράσματα

Ἀπὸ τὰ ἀναλυτικῶς ἀναφερθέντα τόσο στὸ Α΄ ὅσο καὶ στὸ Β΄ μέρος τῆς ἀπαντήσεώς μας στὴν Γνωμοδότηση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου προκύπτει ὅτι:

Ὁ συντάκτης τῆς Γνωμοδοτήσεως κ. Κυριάκος Κυριαζόπουλος οὐδέποτε ὑπῆρξε πιστὸς τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ. Μάλιστα ἔχει ἐκπεφρασμένες ἀπόψεις ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἰδικότερα σὲ ἄλλη γνωμοδότησή του θεωρεῖ «ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένη» τὴν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας συγκρότηση Ἱεραρχίας. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἔνδειξη τοῦ πῶς ἐννοεῖ τὸ ἐκκλησιολογικῶς ὀρθὸν καὶ πῶς τὸ ἐκκλησιολογικῶς

¹⁰²Αὐτόθι, σελ. 64.

¹⁰³Βλ. ὁλόκληρη τὴν Ἐπιστολὴ στὸ Παράρτημα Η΄.

έσφαλμένον. Παράλληλα, ἔχει ἐκφράσει δημοσίως τὴν ὑποστήριξή του στὴν «μεταρρυθμιστικὴ ἀντζέντα» τῶν θλιβερᾶς μνήμης ἀποστατῶν Πατριαρχῶν Μελετίου Μεταξάκη καὶ Αθηναγόρου, θεωρεῖ ὡς πανορθόδοξου κύρους τὶς ἀποφάσεις τοῦ λεγομένου «Πανορθόδοξου Συνεδρίου» τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 1923, ἐπαινεῖ τὴν προοδευτικότητα τοῦ νεοημερολογίτου μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου καὶ διατυπώνει ἀντορθόδοξες ἀπόψεις σχετικῶς μὲ τὴν ἔννοια τῶν ἐκτὸς γάμου σαρκικῶν σχέσεων¹⁰⁴. Συνεπῶς εἶναι παντελῶς ἀναρμόδιος γιὰ νὰ ἀποφαίνεται τί εἶναι «Ἐκκλησιολογικῶς ὀρθόν» γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας¹⁰⁵.

Οἱ πρῶην ΓΟΧ, οἱ ὁποῖοι προσέτρεξαν σὲ αὐτὸν γιὰ τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων τεκμηρίωση τῆς ἤδη γενομένης ἀδίκου ἀποτειχίσεώς τους, διέπραξαν τὸ σφάλμα τῆς πνευματικῆς ἐσχάτης προδοσίας.

Ἡ γνωμοδότηση αὐτὴ καθεαυτὴ ἀποτελεῖ ἓνα σχοινοτενὲς κείμενο 78 σελίδων μὲ κύρια χαρακτηριστικὰ τὶς συνεχεῖς ἐπαναλήψεις, τὰ αὐθαίρετα συμπεράσματα καὶ τὴν ἔλλειψη τεκμηριώσεως. Στόχος τῆς γνωμοδοτήσεως εἶναι νὰ ἀποδείξει ὅτι ἡ ἐκ μέρους τῶν ἐντολέων τοῦ κ. Καθηγητοῦ ἐπίκληση τῶν Ἱερῶν Κανόνων λα΄ Ἀποστολικοῦ καὶ ιε΄ τῆς ΑΒ΄ Συνόδου γιὰ τὴν ἀποτειχισί τους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ εἶναι θεμιτὴ. Δεδομένου ὅτι ὁ λα΄ ἀποστολικὸς ἐρμηνεύεται ὀρθῶς ἀπὸ τὸν μεταγενέστερο ιε΄ τῆς ΑΒ΄, ὁ στόχος τῆς γνωμοδοτήσεως θὰ εἶχε θεωρηθεῖ ἐπιτυχῆς μόνον ἐφ΄ ὅσον ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀπεδείκνυε ὅτι, οἱ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας μας περιέπεσαν σὲ αἵρεση καταδικασμένη ἀπὸ Συνόδους ἢ Ἁγίους Πατέρες. Κανένα τέτοιο τεκμήριο δὲν παρουσίασε. Προσπάθησε νὰ ἀξιολογήσει θεολογικὰ ἓνα νομικὸ ζήτημα καὶ ἀπέτυχε. Μάλιστα ὁ ἴδιος σὲ προγενέστερο βιντεοσκοπημένο μάθημά του εἶχε διατυπώσει ρητῶς, ὅτι οἱ ΓΟΧ μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν νέο νόμο γιὰ τὶς θρησκευτικὲς νομικὲς προσωπικότητες.

Ὁ ὅρος «Κανονικὴ δικαιοδοσία», ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται στὸν Ν.4301, σημαίνει «ὄρια διοικητικῆς ἀρμοδιότητος» καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἀξιολογικὴ κρίση τοῦ Νομοθέτη ὑπὲρ τῆς κανονικότητος τῆς νεοημερολογιτικῆς ἐκκλησίας, ὅπως ἐσφαλμένα ἰσχυρίζεται ὁ κ. Κυριαζόπουλος¹⁰⁶.

Οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία ΓΟΧ Ἑλλάδος εἶχε διατυπώσει τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν «Ἐπικρατοῦσα θρησκεία» στὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρὸ τοῦ σχίσματος τοῦ 1924 ἦταν καὶ ἀκαινοτόμητος καὶ ἐπικρατοῦσα θρησκεία στὴν Ἑλλάδα. Μετὰ ὅμως τὸ σχίσμα τοῦ 1924 ἡ Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ κληρονόμησε τὸ Ἀκαινοτόμητον καὶ ἡ Νεοημερολογικὴ τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς «Ἐπικρατοῦσης θρησκείας»¹⁰⁷.

¹⁰⁴Βλ. Παράρτημα Θ΄ καὶ Η΄.

¹⁰⁵ Βλ. «ΟΙ ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΟΜΟΛΟΓΗΤΕΣ», μέρος Α΄, σελ. 1-4.

¹⁰⁶ Αὐτόθι, ἐν. 1.

¹⁰⁷ Αὐτόθι, ἐν. 2.

Ο Άγιος πρ. Φλωρίνης Χρυσότομος ῥητῶς ἀπορρίπτει τὸν ἰσχυρισμὸ νομικῶν τῆς ἐποχῆς του ὅτι «ὁ Παλαισημερολογιτισμὸς δὲν ἀποτελεῖ θρησκευίαν ἀνεξάρτητον τῆς κρατούσης Ὁρθοδόξου θρησκείας»¹⁰⁸.

Ἀποδείχθηκε ἐντελῶς ἀνακριβῆς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ κ. Κυριαζόπουλου ὅτι οἱ Μητροπόλεις ΓΟΧ, οἱ ὁποῖες προσέλαβαν τὴν νομικὴ μορφή τῶν ΘΝΠ, περιήλθαν ὑπὸ τὴν ἐποπτεία («ὑπήχθησαν» λέγει, ἀλλὰ καὶ ὁ ὅρος «ὑπαγωγή» εἶναι ἀνακριβῆς ὅπως ἀπεδείχθη¹⁰⁹) τοῦ Τμήματος Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἀπεδείχθη ὅτι ὅλοι οἱ ΓΟΧ (εἴτε προσέλαβαν τὴν μορφή τῶν ΘΝΠ εἴτε ὄχι¹¹⁰) κατὰ τὸ ἀμέσως προηγούμενο ὀργανωτικὸ σχῆμα τοῦ Ὑπουργείου, τελούσαν ὑπὸ τὴν ἄμεσο ἐποπτεία τῆς Διευθύνσεως Θρησκευτικῆς Διοικήσεως¹¹¹. Προσφάτως ἔγιναν νέες διοικητικὲς ἀνακατάξεις, κατὰ τὶς ὁποῖες τὸ Τμήμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ ΥΠΕΘ καταργήθηκε ἐντελῶς¹¹².

Ἡ ἀντιπρόταση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου γιὰ τὴν ψήφιση ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ εἰδικοῦ Νόμου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐνέκρινε τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος καὶ θὰ ἀναγνώριζε τὴν ἰδιόρρυθμη νομικὴ προσωπικότητα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαίρέσεων, πέραν τοῦ ὅτι εἶναι πρακτικῶς ἀνέφικτη, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἀπὸ ἐμᾶς, διότι θὰ καθιστοῦσε τοὺς ἐντελῶς ἀσχέτους μὲ τὴν Ὁρθοδοξία Βουλευτῆς, ρυθμιστῆς τοῦ τρόπου ὀργανώσεώς μας. Τοὺς Κανονισμοὺς τῶν ΘΝΠ τοὺς συντάξαμε ὅπως ἐμεῖς θέλαμε καὶ ἐγκρίθηκαν ὅπως ἦταν ἀπὸ τὰ Πρωτοδικεῖα, βάσει μάλιστα καὶ τῆς κρυσταλλίνης καθαρότητος Ὁρθόδοξης Ὁμολογίας μας. Τὸ Πρωτοδικεῖο μπορεῖ νὰ ἐγκρίνῃ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ ἐντελῶς ἕναν Κανονισμό (ἐὰν κρίνῃ ὅτι δὲν συντάχθηκε σύμφωνα μὲ τὶς προβλέψεις τοῦ νόμου), ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ τροποποιήσῃ τὶς διατάξεις του. Στὴν Βουλὴ οἱ Βουλευτῆς μποροῦν νὰ προτείνουν τροπολογίες καὶ νὰ διαμορφώνουν τοὺς νόμους κατὰ τὴν βούληση τῆς ἐκάστοτε πλειοψηφίας¹¹³.

Ὁ δῆθεν «νομικὸς οἰκουμενισμὸς», εἶναι ἕνα ἐφεύρημα τῆς φαντασίας τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, τὸ ὁποῖο ἐπεκτεινόμενο ὀδηγεῖ σὲ παραλογισμό: κάθε πρακτικὴ τῶν Ὁρθοδόξων ποὺ γίνεταί μὲ ὅμοιο τρόπο καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους, ἄλλων θρησκείων, σὲ διάφορες πτυχές τῆς ἀνθρώπινης δραστηριότητος, θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθεῖ «οἰκουμενισμὸς». Ἐπίσης, εἶναι σφάλμα νὰ χαρίζει ὁ κ. Καθηγητῆς τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὴν ἀνεξιθρησκεία στὸν Ἀγνωστικισμό¹¹⁴.

¹⁰⁸ Αὐτόθι, ἐν. 3.2, σελ. 15.

¹⁰⁹ Βλ. «ΟΙ ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ... Α΄, ἐν. 3.

¹¹⁰ Ὅπως ἡ Ἀδελφότης Ἀγ. Εἰρήνης Χρυσοβαλάντους Βόλου.

¹¹¹ Βλ. «ΟΙ ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ... Α΄, ἐν. 3.

¹¹² Βλ. «ΟΙ ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΟΜΟΛΟΓΗΤΕΣ», μέρος Β΄, σελ. 1.

¹¹³ Αὐτόθι, ἐν. 4.

¹¹⁴ Αὐτόθι, ἐν. 5.

Στὴν ἀπεγνωσμένη προσπάθειά του νὰ προσάψει σὲ ἐμᾶς αἰρετικὲς ἀπόψεις, ὁ κ. Κυριαζόπουλος διατυπώνει αἰρετικότερες καινοφανεῖς ιδέες, ὅπως τὰ περὶ τῆς Θείας Φύσεως τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας! Ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χριστός, ἔχει πράγματι Θεία καὶ ἀνθρώπινη Φύση. Τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἀσφαλῶς δὲν ἔχουν κάποια θεία φύση. Βεβαίως, ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἀρχὴ τῆς στὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, μὲ τὸν Ὅποιο διατελεῖ σὲ ὀργανικὸ σύνδεσμο ὅπως τὸ Σῶμα μὲ τὴν Κεφαλὴ, πρὸς ἀγιασμὸ καὶ σωτηρία τῶν μελῶν τῆς, καὶ φέρει ἐνοικοῦσα τὴν Χάρη καὶ Ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅμως, μία μόνον ἄκτιστη Θεία Φύση ὑπάρχει, ἡ Φύση τοῦ ἐν Τριάδι ἐνὸς Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ Θεία Φύση τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἀναφέρει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ποιά εἶναι¹¹⁵;

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀπέτυχε νὰ ἀποδείξει ὅτι τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ διὰ τῆς προσλήψεως τῆς νομικῆς προσωπικότητος τῶν ΘΝΠ ὑποβαθμίζεται. Μάλιστα ὁ ἴδιος παραδέχεται ὅτι: «Ὅλες οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες, εἴτε ἔχουν νομικὴ προσωπικότητα τοῦ Αστικοῦ Δικαίου ἢ τοῦ Νόμου 4301/2014 εἴτε δὲν ἔχουν, ἀπολαμβάνουν τῶν θρησκευτικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ εἰδικότερα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας»¹¹⁶.

Ἡ μὴ πρόσληψη Νομικῆς Προσωπικότητος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαιρέσεων δημιουργεῖ πολλὰ προβλήματα στὴν δράση τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ ἄνευ Νομικῆς Προσωπικότητος λειτουργία δὲν προσφέρει κανένα ἀπολύτως πλεονέκτημα, οὔτε ἀκόμη ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν διοικητικὴ ἄδεια γιὰ κάθε οἰκοδομούμενο Ναό¹¹⁷.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἄδραξε τὴν εὐκαιρία μὲ τὴν γνωμοδότηση αὐτὴ γιὰ νὰ ἀναπτύξει τὴν ἐκκεντρικὴ ἀποψή του γιὰ τὸν τρόπο διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, πράγμα τὸ ὅποιο, προφανῶς, δὲν μπόρεσε νὰ συλλάβει ὁ νοῦς τῶν Ἁγίων Πατέρων ἐπὶ τόσους αἰῶνες! Καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος διοικήσεως ὀνομάζεται «Συνοδικότητα ὑπὸ τὴν εὐρεία ἔννοια» καὶ συνίσταται στὴν διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες μὲσῶ κληρικολαϊκῶν ὀργάνων. Ἀποδείχθηκε ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ συστήματος στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ ἓνα χρονικὸ διάστημα εἶχε ὀλέθρια γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία ἀποτελέσματα. Ὁ τελευταῖος Πατριάρχης ποὺ ἐξελέγη ἀπὸ κληρικολαϊκὸ ἐκλεκτορικὸ σῶμα, ἦταν ὁ Μελέτιος Μεταξάκης¹¹⁸!

Διαπιστώθηκε ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας δὲν ἐπιδιώκει φορολογικὰ προνόμια μὲ τὴν χρῆση τοῦ Ν.4301, ἀλλὰ ἴση φορολογικὴ μεταχείριση. Ἀποδείχθηκε ἀβάσιμη ἡ μομφὴ ὅτι μὲ τὰ ΘΝΠ ἐπιδιώκουμε ἐπιχορηγήσεις κρατικὲς ἢ εὐρωπαϊκὲς, διότι τὰ Νομικὰ Πρόσωπα τοῦ Αστικοῦ Κώδικα

¹¹⁵ Αὐτόθι, ἐν. 6.

¹¹⁶ Αὐτόθι, ἐν. 7.

¹¹⁷ Αὐτόθι, ἐν. 8.

¹¹⁸ Τὸν ὅποιο ἐπαινεῖ σὲ συνεντεύξεις του ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ὅποτε ἔτσι ἐξηγεῖται ἴσως ἡ προτίμησή του γιὰ τὸν τρόπο αὐτὸ διοικήσεως. Βλ. καὶ αὐτόθι, ἐν. 9.

καὶ μάλιστα οἱ Ἀστικές Ἐταιρίες προσφέρονται καλύτερα ὡς ἀποδέκτες ἐπιχορηγήσεων¹¹⁹.

Παρὰ τὴν φαινομενικὴ ἀντίθεσή του στὸν Ν.4301, ὁ κ. Κυριαζόπουλος προτείνει βελτιωτικὲς τροποποιήσεις, οἱ ὁποῖες εἶναι μὲν γενικῶς ἀξιόλογες, ἀλλὰ περιττὲς πλέον γιὰ ἐμᾶς¹²⁰.

Τέλος, ἀπεδείχθη ὅτι ὄντως ὁ Ν.4301 ἀρθρ. 12 παράγρ. 2 προστατεύει τὶς ἐπωνυμίες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων ἀπὸ κάθε ἀντιποίηση ὁποιασδήποτε προελεύσεως. Καὶ μόνον γι' αὐτὸ θὰ ἄξιζε νὰ κάνουμε χρῆση αὐτοῦ τοῦ Νόμου διασφαλίζοντας τὴν ἐπωνυμία τῆς Ἐκκλησίας μας ἔναντι ὅσων τὴν οἰκειοποιοῦνται αὐτοβούλως καὶ τὴν χρησιμοποιοῦν παρανόμως πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀντι-εκκλησιαστικῶν σκοπῶν τους.

Ἐν κατακλείδι, πρόκειται γιὰ μίαν κατὰ παραγγελίαν γνωμοδότηση καὶ ἀπηχεῖ τὴν ἐπιθυμία αὐτῶν πρὸς τὴν παρήγγειλαν. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας εἶναι τὸ ἀνώτατο ἀποφασιστικὸ ὄργανο σὲ μίαν Τοπικὴ Ἐκκλησία, καὶ τὸ κριτήριον γιὰ τὴν λήψη τῶν ἀποφάσεων ἀπὸ αὐτὴν εἶναι τὸ ποῖο εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄχι ἡ ὑποχώρηση στὶς ἐμπαθεῖς ἐπιθυμίες κάποιων μωροκενοφιλοδόξων λαϊκῶν (οἱ πλείονες ἐξ αὐτῶν δίχως πνευματικὴ ζωὴ καὶ ὄντες σεσημασμένοι ταραχοποιοί), οἱ ὁποῖοι κινούμενοι ἀπὸ τὸ πάθος τῆς φιλαρχίας θέλουν νὰ ἀσκοῦν ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση. Ἄλλωστε, ἡ συντριπτικὴ πλειονότης τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ τοὺς ἔχει γυρίσει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τὴν πλάτη, περιβάλλοντας μὲ ἐμπιστοσύνη τὴν Ἱεραρχία μας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Ζ. Ὁμολογία Πίστεως Γνησίου Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ.

<http://old.ecclesiagoc.gr/images/stories/ArticlesPDF/20151029aOmologiaPistos.pdf>

Η. Τὸ ἀπὸ 2-12-1987 Ἐγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας Ἀντ. Τρίτση.

<http://old.ecclesiagoc.gr/images/stories/agies/Biblia/18.%20%20.pdf>

Θ. Ἡ ἀπὸ 7-3-2019 συνέντευξη τοῦ κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου στὸ κανάλι TRT. <https://www.youtube.com/watch?v=HUrkm2UReQ0>

Ι. Ἡ ἀπὸ 1-3-2019 συνέντευξη τοῦ κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου στὸ κανάλι ASTRA TV. <https://www.youtube.com/watch?v=wHMozoxObsU>

¹¹⁹«ΟΙ ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ... Β', ἐν. 10.

¹²⁰ Αὐτόθι, ἐν. 11.